

1. decembra slavi Jugoslavija praznik Zedinjenja

PRVO SVETO OBHAJILLO

BO OB 9. URI, 17. DECEMBRA NA PATERNALU (AV. DEL CAMPO 1653)

Popoldne ob 4 uri bo istotam ljubka prireditev, katere ne boste zamudili.

„Pustite otročiče k meni in nikar jim ne branite“ tako je vabil Gospod Jezus. Kako zelo so v zmoti tisti stariši, ki mislijo, da bodo brez Boga imeli svoje otroke dobre. Koliko bridkih sadoev te brezbožne vzgoje se že sedaj kaže. Vsak poskus, vzgojiti človeka dobrega brez vere in brez verskih pripomočkov, je pogubna zmota, ker je božja resnica zapisana v človeko naravo.

Človek je ustvarjen za večnost in le tisti, kateri svoje življenje naravnava na večnost more vzdržati v svojem srcu ravnotežje in mir, samo tisti more dati tudi človeštvu trajne vre not ; vse drugo je grajeno na pesek.

Lažje je, slediti izpridenim nagnenjem, kakor brzdati jih tako, kot je to po božji postavi odrejeno. Prav zato pa je danes toliko bede in nesreče, ker svet raje sledi tistemu, kar bolj mika in se noče žrtvovati za to kar je „človekova dolžnost“... toda to vodi v časno in večno nesrečo.

Le s pomočjo dobre vzgoje in s pomočjo božje miosti, katero deli Bog po zakramenih in molitvi, je mogoče uravnati neurejena nagnenja človekovega srca.

Spoved in sv. obhajilo st pa najdragocenejši sredstvi za pravo poduhovljenje človeka. Božji kruh svetega obhajila je, ki v zvezi z dobro vzgojo gotovo daje starišem dobre otroke, človeštvu pa dobre ljudi.

Brez tega božjega kruha pa nihče ne more biti resničen prijatelj božji.

PO ZLOMU DONAVSKE MONARHIJE SE JE L. 1918 SESTAVILA V LJUBLJANI NARODNA VLADA, KI JE PREVZELA SKRB ZA BODOČNOST SLOVENSKEGA NARODA.

BRIDKI SO BILI ČASI, KO JE TA VLADA PREVZELA VODSTVO SLOVENSKE USODE.

IZ RAZVALIN STARE AVSTRO-OGERSKE JE ZRASTLA MLADA JUGOSLAVIJA.

1. DECEMBER JE BIL DOLOČEN KOT NAJVEČJI NARODNI PRAZNIK, KOT USTANOVNI DAN DRŽAVE JUGOSLOVANOV.

PO DVAJSET LETIH TRENJA SE JE LETOS SREČNO DOSEGEL TUDI NOTRANJI SPORAZUM IN SE JE PRIZNALA DEJANSKO ENAKOVREDNOST IN SVOBODA VSEMU TROIMENEMU NARODU IN SE BO LETOS TA NARODNI PRAZNIK SLAVIL DOMA SE VSE BOLJ SVEČANO KOT DOSLEJ.

HRVATJE ŽE IMAJO SVOJO NARODNO BANOVINO.

TUDI SLOVENCIS SO ŽE VSE PRIPRAVILI, DA V NAJKRAJŠEM ČASU PREVZAMEJO V LASTNO UPRAVO VODSTVO VSEH SLOVENSKEH ZADEV IN BO TUDI SLOVENIJA SAMOSTOJNA.

V SEDANJEM NEVARNEM ČASU JE NEPOPISENEGA POMENA TA VELIKI DOGODEK NOTRANJEGA EDINSTVA, KER LE NA TA NAČIN BO MOGLA NAŠA DOMOVINA OHRANITI TUDI ZUNANJI MIR.

TUDI MI BOMO TA PRAZNIK ZEDNENJA PRIMERNO PROSLAVILI.

POLEG DRUGIH PRIREDITEV V SPOREDU TE PROSLAVE SE VRŠI TUDI CERKVENA SLOVESNOST S

SLUŽBO BOŽJO

SVETA MAŠA BO V NEDELJO 3. DEC. OB 10. URI IN POL V SPODNJI CERKVI "SANTISIMO SACRAMENTO", V ULICI SAN MARTIN 1039.

V SOBOTO 2. DECEMBRA OB 9. ZVEČER PA SE VRŠI VELIKA PRIREDITEV V PROSLAVO ZEDINJENJA V DVORANI "CENTRO DE ALMACENOS" V ULICI PR. L. SAENZ PEÑA 242.

DUHOVNO ŽIVLJENJE je mesečnik.

Uredništvo in uprava:

Pasaje Salala 60.

Urednik: Hladnik Janez.

Telefon 63-6832

Klič od 11—13 ure in po 7 uri zvečer.

Ob sredah in petkih popoldne ni doma.

Letna naročnina za Argentino 2 \$.

CERKVENI VESTNIK

3. dec. Maša za Ivana Turk v Santísimo Sacramento.

10. dec. Maša na Avelanedi za Marijo Ušaj.

17. dec. Maša na Paternalu ob 9. uri za Ivano Semolič. Slovesnost prvega sv. Obhajila.

24. dec. Maša na Avellanedi za Antona Jager.

BOŽIČ polnočnica na Paternalu. Ob 10 uri na Avellanedi za Rastico Kandus.

31. dec. Maša na Paternalu za Kerševan Ivan.

MOLITVE vse nedelje in na Božič ob 16.30 uri na Paternalu.

Slovesnost prvega sv. Obhajila se bo vršila 17. dec. na Paternalu ob 9 uri.

V soboto 16. dec. ob 14 uri prosim da pripeljete vse otroke na Paternal v kapelo na Av. del Campo 1653, da se za lepo pobožnost vse prav pripravi.

Prijavile takoj otroke.

Pripeljite vse tiste otroke, ki prejmejo ali so že prejeli to leto prvo sveto Obhajilo da pristopijo k božji mizi z našimi malimi tudi ta dan.

Nikar ne opustite te lepe prilike. Povabljeni ste pa tudi stariši in drugi da pristopite k božji mizi tisti dan.

K spovedi lahko pridete na Paternal pred 15 uro ali v Flores po 16 uri 16. dec.

Božič bomo praznovali tako kot navadno. Pridite v lepem številu.

Na novo leto bo maša na Avellanedi.

Krščen je bil na Paternalu Norbert Furlan.

Poročili so se v Floresu: Izidor Simčič in Valerija Debenjak oba iz Kozane v Brdih.

Valentin Kralj in Alojzija Jerončič iz Mar. Cel nad Kanalom.

PRI ROŽENVENSKI MARIJI

Smo tudi doživeli 29. oktobra na zadnjo oktobersko nedeljo lepo slovesnost. Kot se vsako leto zberemo v Novi Pompeji smo tudi letos pohiteli tjakaj.

Kljub temu da je vreme strašilo je bila vdeležba zadovoljiva. Zbralo se je kakih 300 rojakov. Mnogi so prihitali prav od daleč.

Nagovor je imel g. Kastelic.

KULTURNA KRONIKA

29. okt. Romarski shod v Novi Pompeji. — G.P.D.S. v Villa Devoto je ta dan priredilo igro Begunka.

5. nov. se je vršila zelo dobro pripravljena prireditev paternalne šole. Program je bil očarujoč. Nekatere točke so bile nekaj nedosegljivega. Igrali so tudi Trnjulčico. — Isti dan je imel prireditev tudi Ljudski oder.

19. nov. se je vršil letni občni zbor jugoslovanske šole, ki je pokazala zelo lepe uspehe tako na Paternalu kakor na Dočk Sudu in v Rosariju. Sedaj pa deluje že tudi v Villa Mugueti, kjer vodi šolo Slavko Gajer. Novi odbor sestavljajo sledeči: predsednik Pavle Popovič, podpredsednik dr. Miroslav Švare, tajnik dr. Kjuder. V ostalem odboru so še sledeči Slovenci: Vider je blagajnik, odborniki so: Pahor, Lakner, Pečenko in Baretto.

19. nov. Romanje v Lujan, katerega se je vdeležilo kakih 700 Slovencev. Prišli so iz vseh krajev.

Spregovoril je o krščanskem mučeništvu v sedanjem času in nekoliko opisal strahne načine s katerimi so mučili v komunistični Španiji tiste ki so jih smatrali za svoje nasprotnike.

Vsekako je to poglavje zase o katerem je sedaj še težko govoriti vsem, ker je premmogo takih, ki nočejo dati veri tiste prave vloge, ki ji pristojajo.

Kadar se bodo uverili še oni ki danes še slepo verjejo v "raj na zemlji", da je na svetu med stanovi in narodi mogoče soglasje in, če sloni na zakonu božjih zapovedi in krščanske ljubezni do bližnjega, — tedaj šele se bo brez zamere o o tem tudi kaj več povedalo in tedaj bodo mnogi z gnusom obsodili zločine katere so doslej opravičevali in o katerih tudi slišati nočejo.

Po končanem govoru smo zapeli litanije, nakar smo pohiteli v Marijino kapelico, kjer smo s polnim srcem prepevali in z najlepšimi spomini odhiteli domov.

NA GROBOVIH

Mnogo naših rajnih že počiva na tuji zemlji. Tudi takih je nekaj katerim je grob trava prerastla. Pa tudi takih, katerim niti v grobu ni bilo prostora, ker so jih kar sežgali....

Teh in še onih naših rajnih ki počivajo tam doma smo se spomnili na dan vseh Svetnikov.

Prav številno smo se zbrali na Čakariti v Jugoslovanski grobnici, kjer so pevec zapeli nekaj žalostink in smo zmolili za naše rajne.

Spomnili smo se tistega, kar nam grobovi glasno oznanjajo: kratki so dnevi nam šteti na svetu...

Vsak dan nevtogoma hitimo proti večnosti, ki nas bo kar kmalu objela in vendar kako malo mislimo na to neizogibno resnico. Kako malo mislimo na tisti zaklad, ki si ga moramo zbrati, da bo osrečilo našo večnost.

IZ UREDNIŠTVA

Dobili smo oceno naše septembreske številke ki je izšla v španskem jeziku. "Slovenec" je ono publikacijo, kakor tudi našo revijo sploh, jako laskavo ocenil in ji dal priznanje da je to najboljša slovenska izseljenska revija. Zato pa prosimo tudi vas, cenjeni bralci, da pokažite reviji svojo naklonjenost da bo naša revija v novem letu napravila še kak korak naprej naprej.

Zamudniki ki jih je še vedno nekaj, se potrudite in poravnajte naročnino.

BLIŽAJO SE VELIKI PRAZNIKI:

BOŽIČ in NOVO LETO

V Vašem starem kraju se bodo zbrali Vaši dragi. Spomnili se bodo na Vas. Pa se tudi Vi spomnite nanje in jim pošljite svoj božični ali novoletni dar, potom:

BANCO GERMANICO

DE LA AMERICA DEL SUD

Avda. L. N. Alem 150.
25 de Mayo 145.

BUENOS AIRES

Slovenski Oddelek DENARNA NAKAZILA:

Specijalni tečaji za

IZSELJENSKE DINARJE: Din. 100 za \$ 7.90; in

IZSELJENSKE LIRE: Lit. 100 za \$ 17.50.

Vsa nakazila se isplačajo naslovniku v roke v celoti, **BREZ ODBITKA** in jih odpošiljamo po zračni pošti.

Isti dan je imel Ljudski oder 14 obletnico ustanovitve in prvo obletnico otvoritve "delavskega doma".

26. nov. G.P.D.S. v Villa Devoto je ponovilo "Begunko". Špansko-hrvaški besednjak je izšel na 300 straneh. Stane broširan \$ 5, v platno vezan \$ 6.

11. nov. se je na Avellanedi vršila lepo uspela in zanimiva prekmurska prireditev, ki so jo pripravili evangeličanci. Zelo originalno je vabilo, ki takole vabi:

"Sosed, ali ste čuli kaj je novega? — Nič ne vem! — No, vam pa jaz povem, da bo imelo slovensko evangeličansko društvo veliki teater. — 11. nov. z začetkom ob 9 uri zvečer, na Chacabuco 501. — Tak se čuje da bo to nekaj strašanskega, ali jaz nič ne verjem, dokler ne vidim... Bova pa malo pogledala tja, sosed, da vidiva, kaj znajo ti naši Prekmurci."

Igrali so: Čašico čaja, Ukradejo gospoda šabina... ženo in komedijo Koren.

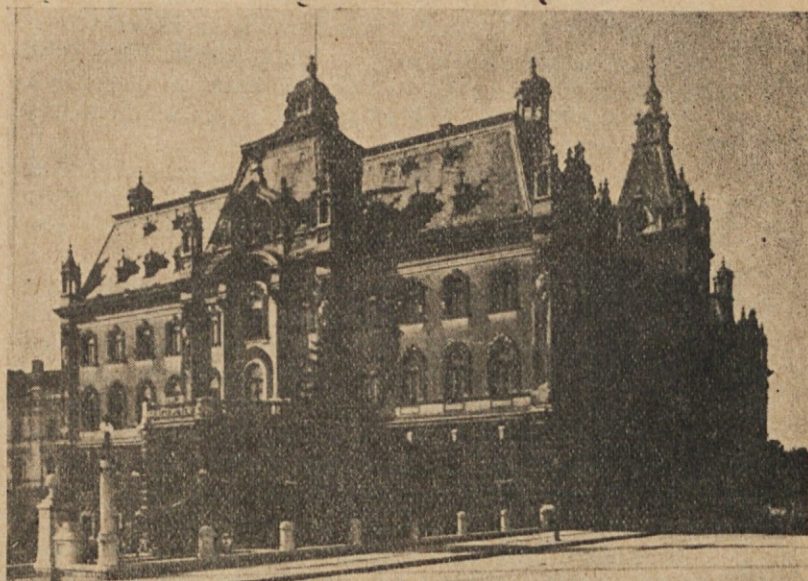
Dvajset let slovenskega vseučilišča

Dvajset let se slovenski visokošolci izobražujejo na slovenski univerzi doma in prejema jo v svojem jeziku zaklade učenosti, ki so jih prej prejeli, osvetljene s tujčevimi očmi in podajane mu s sovražno roko, v tujini. V dvajsetih letih obstoja je slovenska univerza pokazala, da je zmožna življenja in da drži zvesto korak vsem drugim znanstvenim dogajanjem doma in v svetu. Vsa bojazen, ki jo je nemalo bilo še pred dvajsetimi leti, je splahnela v nič: slovensko vseučilišče se ni samo vzdržalo v vednih bojih in pomanjkanjih, temveč je tudi največje pesimiste končno prepričalo, da raste in se razvija v prvovrsten zavod, ki resnično in s polno odgovornostjo predstavlja vrh slovenske kulture. Mi smo ponosni na našo univerzo in ji zdaj po dvajsetih letih ne želimo ničesar drugega, kakor da odslej, ko so enkrat za vselej premagani vsi nasprotni valovi, plove v miru v bodočnost in se razvija do tiste popolnosti v vseh panogah, ki jo nalagajo potrebe in si jo žele njeni predstavniki, da bo v vsej polnosti mogla predstavljati najvišji kulturni zavod slovenskega naroda.

Pred dvajsetimi leti smo Slovenci dobili univerzo kot plod dolgoletnih prizadevanj naših najboljših mož. Ko so še nekateri dvomili, če je slovenski jezik sploh sposoben za visoko znanstveno teoretično izražanje in pri tem "praktičen", sta predsednik vseučiliške komisije dr. Danilo Majaron in prof. dr. Karel Vrstovšek, poverjenik za prosveto v deželni vladi, pripravila v Belgradu teren za takojšnjo slovensko univerzo v Ljubljani proti nekaterim drugačnim mnenjem, naj se ustanove slovenske vzporednice v Zagrebu oz. Belgradu, in prepričala o nujni potrebi univerze tedanjega prosvetnega ministra Davidoviča. Ministrski svet pod predsedstvom dr. Antona Korošca je 30. junija 1919 sprejel zakonski predlog za ustanovitev. 23. julija 1919 je zakon podpisal regent Aleksander ter so ga nato Službene novine objavile dne 23. avgusta 1919. leta. Tako je bila ustanovljena univerza v Ljubljani s petimi fakultetami, ki naj stopi v življenje postopoma, začenši z novim zimskim semestrom 1919—20.

Dne 18. sept. 1919 so bili imenovani prvi slovenski vseučiliški profesorji ljubljanske univerze, ki so bili: na bogoslovni fakulteti dr. Aleš Ušeničnik, dr. Franc Ušeničnik in dr. Ivan Zore; na pravoslavni fakulteti: dr. Ivan Žolger, dr. Leonid Pitamic, dr. Bogumil Vošnjak in dr. Ivan Žmave (ki imenovan ni sprejel); na modroslovni: dr. Ivan Prijatelj, dr. Josip Plemelj, dr. Rajko Nahtigal in dr. Franc Ramovš; na tehnični: dr. Rihard Zupančič, dr. Karel Hinterlechner, dr. Maks Samec, dr. ing. Milan Vidmar; na med. dr. Alb. Botterai, Milan Vidmar; na medicinski pa: dr. Albert Botterai, dr. Alfred Šerko in dr. Janez Plečnik (kot izredni profesor). To so prvi profesorji naše univerze, prvi stebri, na katerih je zgrajeno naše vseučilišče.

Univerza nima še svojih lastnih prostorov, kakor so v drugih mestih v navadi univerzitetni kompleksi, temveč je nastanjena po različnih poslopih: uradi in filozofske predavalnice so v bivšem deželnem dvorcu, ki je last banovine, ter predstavlja tako sedež univerze. Medicinska fakulteta ima prostore v anatomskega institutu na Zaloški cesti, ki pa še ni dokonca opremljen in je dozdej edino poslopje, ki je last univerze, tehnična v Aškerčevi ulici v poslopiju, ki so ga sezidala privatna sredstva; rudarski ima prostor v invalidskem domu, ki je last socialnega ministrstva; kemični institut, ki je

Glavno poslopje slovenske univerze

vsa leta bil v kleti realke, dobiva sedaj svoje novo poslopje na Aškerčevi ulici; bogoslovna fakulteta gostuje v Alojzijevešču. Zdaj je nekaj poslopij v delu: tako je postavljena vseučiliška knjižnica, ki pa nekaj dolgo časa čaka na notranjo opremo in dokončeno ureditev; pod streho sta tudi novi kemični institut ter strojni, ki sta bila najbolj potrebna za pravi razmah naše univerze. Ta gradbena delavnost zadnjih let je bila lep in viden znak novega razumevanja za potrebe slovenske univerze ter nov obet za doseg končnega ideala univerze: vsaka fakulteta naj ima svoja poslopja, da bo delo neovirano ter resnično plodno tudi za najvišji znanstveni razvoj dotične discipline.

Slovensko univerzo so v teh dvajsetih letih vodili naslednji magnificence rektorji: dr. J. Plemelj, dr. Rihard Zupančič, dr. G. Krek, dr. Aleš Ušeničnik, dr. F. pričanew-ooavn;žšwbh-vrčezf taoino etaoino etaoinoa Kidrič, dr. K. Hinterlechner, dr. Leonid Pitamic, dr. F. Lukman, dr. R. Nahtigal, dr. Milan Vidmar, dr. Metod Dolenc, dr. Alfred Šerko, dr. Matija Slavič, dr. F. Ramovš, dr. M. Samec in dr. R. Kusej. V 21. leto pa pelje univerzo rektor dr. Matija Slavič, ki je do zdaj edni profesor, ki stopa na to mesto krmarja že v drugič.

Danes ima univerza 53 rednih profesorjev (14 filozofska fakulteta, 13 juridična, 2 medicinska, 17 tehniška, 7 teološka), 17 izrednih (4 filozofska, 2 juridična, 2 medicinska, 8 tehniška, 1 teološka), 16 docentov (3 fil., 2. jurid., 2 med., 6 teh., 3 teol.), kontraktualnih rednih profesorjev 2 (1 med. in 1 tehn.), 6 lektorjev, 51 honorarnih predavateljev ter 13 privatnih docentov.

Delo univerze se kaže najbolj v statistiki, ki pove, koliko kandidatov je napravilo na njej izpite. Na filozofski fakulteti je napravilo 108 kandidatov usposobljenostni izpit za srednješolske profesorje ter 587 diplomske izpite. Na pravni: 1472 kandidatov pravnozgodovinski, 927 pravosodni in 872 državoslovni izpit. Na medicinski je 543 kandidatov napravilo prvi rigoroz. Na tehnični: 204 kandidatov jepoložilo pripravljalni del diplom. izpita na gradbenem oddelku, 83 na arhitekturnem, 179 na elektrotehničnem, 173 na rudarskem, 149 na kemičnem in 46 na kulturno-geodetskem; strokovni del izpita pa je položilo 113 kand. na gradbenem oddelku, 65 na arhitekturnem, 128 na elektrotehničnem, 137 na rudarskem, 116 na kemičnem ter 31 na kulturno-geodetskem; geo-

detski državni izpit pa je opravilo 26 kandidatov. Na teološki pa je vse izpite položilo 392 kandidatov.

Doktorski naslov pa je v teh dvajsetih letih dobilo na univerzi do konca l. 1938 380 oseb, in sicer 79 na filozofski fakulteti, 265 na pravni, 15 na tehnični in 21 na bogoslovni.

(Vsi ti podatki so vzeti iz velikega spominskega zbornika, ki ga je izdala založba "Jubilej" ob 20 letnici Jugoslavije in je podatke za univerzo zbral univ. prof. dr. Fr. Lukman.)

V teh dneh se vrši vpisovanje za 21-to leto slovenskega vseučilišča, in delo zavoda stopa v nov decenij. Nekaj stebrov našega znanstva že krije zemlja, nekaj, ki stoje sedaj kot pravi duhovni fundament v podstavku naše univerze: spominjamo samo prof. Prijatelja, prof. Šerka, prof. Hinterlechnerja, prof. Žolgerja, prof. Jesenka in druge, ki so šli v večnost, naši univerzi pa zapustili svojega duha. Klanjamo se spominu teh velikih mož, ki naj jim bo delo njihovih učencev v njihovih disciplinah največji spomenik. Mnogi najzaslužnejši profesorji že odhajajo v pokoj, da imenujemo samo dr. Aleša Ušeničnika, mnogi v druge poklice (prof. Cankar), toda univerza živi pomlajena, vsa rastoča že iz slavne tradicije. Slovenska univerza je zasidrana z vsemi svojimi koreninami v našem narodu, iz katerega je pognala, povezana je že tako trdno z njim, da jo tudi noben vihar ne more več omajati. Pretrpela je svojo zorečo dobo v viharju, zdaj stoji kot drevo, ki ga ne premaknejo več "mrzle sape", ter more samo še rasti navzgor in v šir.

Letos je naša univerza dosegla rekord.

13. okt. je bilo vpisanih že 1974 oseb. Število bo še narastlo za več kot 100 z naknadnimi vpisi.

Od sedaj vpisanih slušateljev in slušateljic je 1967 rednih, 7 pa izrednih. Na filozofsko fakulteto se je vpisalo 420 rednih in 6 izrednih slušateljev in slušateljic. Filozofska fakulteta ima tudi rekord v številu ženskih slušateljic, saj manjka le prav malo pa bodo slušateljice dohitele slušatelje, katerih je 220, slušateljic pa 200. Izredni slušatelji filozofske fakultete so trije in prav tako tri slušateljice. Na juridični fakulteti, ki je naj-

močnejša fakulteta, se je vpisalo skupaj 615 rednih slušateljev in slušateljic. Od tega je 107 slušateljic. Na medicinsko fakulteto se je vpisalo 176 slušateljev in slušateljic. Slušatelj je 122, slušateljica 54. Vpisov na tehnično fakulteto, ki ne zaostaja mnogo za juridično fakulteto, je bilo 579. Od tega 540 slušateljev in 39 slušateljic. Na tehniško fakulteto se je vpisal še en izreden slušatelj. Na teološko fakulteto pa se je vpisalo 177 slušateljev. Slušatelj se je torej vpisalo 1567 rednih in 4 izredni, slušateljica pa rednih 400 in tri izredne. Zadnji vpis nam zopet kaže značilen porast števila slušateljic, katerih je sedaj že nad petino.

Zanimiv je pregled o vpisu slušateljev v preteklem dvajsetletju. V prvi zimski semester leta 1919—20 se je vpisalo vsega skupaj 695 slušateljev. Med temi je bilo 25 slušateljic. Vpisov v juridično fakulteto tedaj še ni bilo, ker so se predavanja na juridični fakulteti pričela šele v poletnem semestru. Zato je šele poletni semester dal pravo sliko o vpisih. Vsega skupaj se je vpisalo v prvi poletni semester 736 slušateljev. Med temi 21 slušateljic. Izrednih slušateljev in slušateljic pa je bilo 27. Na filozofsko fakulteto se jih je vpisalo 96, od tega 14 slušateljic. Na juridično fakulteto se jih je vpisalo 230, od tega dve slušateljici, na medicinsko fakulteto 63, od tega 6 slušateljic, na tehniško fakulteto 257, od tega 3 slušateljice, na teološko fakulteto pa 90. Število slušateljev je potem vsa leta polagoma naraščalo in je doseglo leta 1931-32 v zimskem semestru višek 1891 vpisanih rednih in izrednih slušateljev in slušateljic. V naslednjem letu pa je bila uvedena šolnina, ki je marsikomu preprečila vseučiliški študij in zato je bilo v šolskem letu 1932—33 vpisanih vsega skupaj le 1791 rednih in izrednih slušateljev in slušateljic, torej 100 manj kakor prejšnje leto. V naslednjih letih se je število vpisanih slušateljev ves čas sukalo med 1700 in 1900. Nihanje števila slušateljev se je ustavilo v zimskem semestru 1935—36, ko se je vpisalo vsega skupaj 1783 slušateljev. Od tedaj narašča število slušateljev postopoma in je bilo v zimskem semestru 1937—38 vpisanih 1873, v zimskem semestru 1938—39 1964, letos pa jih bo okrog 2100.

Goričan inž. Miroslav Plohl, vseučiliški profesor v Zagrebu se je smrtno ponesrečil, ko je padel iz avtomobila. Pri padcu mu je počila lobanja in je nato v bolnici v Karlovcu izdihnil.

Pokojni se je rodil 1881 v Gorici, kjer je dovršil pet razredov gimnazije, nakar so ga starši poslali v pomorsko vojno akademijo na Reki. Leta 1902 je naredil izpit za mornariškega častnika. Da bi si izpopolnil svoje znanje, je dve leti študiral v najvišjem torpednem in elektrotehničnem tečaju v Pulju, ki ga je dovršil z odliko. Do prevrata je služboval v vojni mornarici, nato pa je postal tehnični ravnatelj radijske družbe na Dunaju. Kot izbornega tehničnega strokovnjaka so ga leta 1925 poklicali na tehnično fakulteto zagrebške univerze, kjer je leta 1930 postal redni vseučiliški profesor in predstojnik zavoda za elektrotehniko. Veliko zaslug si je pokojni inž. Plohl pridobil za elektrifikacijo Hrvatske banovine. Bil je predsednik banovinskega električnega podjetja in predsednik odbora za elektrifikacijo pri Gospodarski slogi. Vsi hrvatski listi obširno pišejo o pokojnem inž. Plohlju in slavijo njegove velike zasluge za hrvatsko ljudstvo. Pokojni zapušča vdovo, hčerko profesorico in dva sinova.

† V Rihemberku je umrl 30. avgusta

Ivan Krševan iz Preserji. Pokojni je bil kot zidar in gospodar daleč na okrog poznat kot vnet javen delavec, ker se je udeleževal požrtvovalno v društvi in zadrugah. Tudi za cerkveno petje mu je ostalo nekaj časa, h kateremu je zahajal skoro celo življenje. Tudi njegov sin Karlo, kateremu izrekamo naše iskreno sožalje kakor tudi njegovim sestrkam in materi, se pridno udeležuje našega dela v koloniji kot pevec.

Naj bo dobremu možu lahka domača zemljica, katero je tako srčno ljubil.

Sveti Križ pri Trstu. Pri nas župniku je z apostolsko gorečnostjo že 33 let g. konz. svetnik msgr. Andrej Furlan. Kot zvesti pastir ni v teh dolgih letih nikdar zapustil izročene mu črede, niti v nevarnih vojnih letih, ko je bil Sv. Križ deloma evakuiran. V letu 1908 je s pokojnim dr. J. Krekom ustanovil hranilnico in posojilnico, ki je uspešno delovala v korist našega malega kmeta in delaveca vse do povojnih let, ko so jo novo nastale razmere pahnile v likvidacijo. Tudi na kršćansko socialnem polju se je udejstvoval s pok. kaplanom Čokom v Trstu. Je mož je-klenega značaja in je kot tak moral v povojnih letih okusiti marsikako neprijetnost, toda od svoje jasno začrtane poti ni odnehal, zlasti kadar je šlo za verska načela.

Zmeraj vnet za širjenje božjega kraljestva na zemlji, je prirejal v svoji župniji veličastne verske manifestacije, ki so ostale nepozabne ne samo nam, ampak daleč naokrog, zlasti ona ob 1900 letnici odrešenja (l. 1933). Zato ni čuda, da je spoštovan in visoko cenjen ne samo od svojih vernikov, ampak tudi od svojih predstojnikov. Za vse njegove zasluge ga je sv. Oče pred kratkim imenoval za svojega tajnega komornika. Dobremu gosp. župniku, ki v svoji skromnosti ni pričakoval takega visokega odlikovanja, iskreno čestitam.

Ljubljanski tramvaj se ponaša z moderno pridobitvijo. V promet je stopilo 7 novih voz, ki so domač izdelek, skoraj v celoti izdelani v Ljubljani. Stroški izdelave znašajo 300.060 Din, kar je za 25 odstotkov ceneje, kar je bila najcenejša ponudba iz tujine.

V Mariboru pa so pričeli izdelovati tudi železniške vagone za ozkotirno železnico v Bosni. Poskus se je izborno obnesel in je tudi cena za kakih 25 odstotkov cenejša od vozov, ki so jih doslej vse uvažali iz tujine.

Tramvaj bo kmalu stekel tudi na Ježico. Do Ruskega carja bo proga dvotirna, naprej pa le enotirna. Celoten strošek za progo in vozove je proračunan na 10 milijonov Din.

PO ARGENTINI SEM TER TJA

IZ ROSARIJA V CORDOBO

Majljen je danes svet, toda za tistega, ki se vozi z avijonom. Če pa je treba meriti razdalje po cestah, se pa še vseeno kar grdo zamudiš preden prideš iz Rosarija v Cordobo. 400 km je že lepa razdalja; in še čez je dolga pot od Rosarija, ki je drugo najpomembnejše argentinsko mesto, do Cordobe, ki se ponša kot najstarejše pomembno mesto v republiki.

Ko je bila oni dan končana birmanska slovesnost v Rosariju; ko so drugi sedli lepo za mizo in praznovali tisti lepi dan 12 okt. — gotovo pri bolj dobro pogrnjeni mizi kot so jo imeli Kolumb in njegovi mornarji — ko so pred 450 leti prav na tisti dan, na praznik Pilarske matere božje, prvič stopili na to ameriško zemljo...

Kar teško mi je bilo. Saj bi še tako rad malo pogledal k rojakom; posebno doli v "Selo sladkosti" bi moral kaj pogledati, toda tudi v Cordobi sem imel svojo dolžnost, kjer je tudi lepo število naših rojakov in katerim sem tudi dolžan obisk. Če ga ne bi napravil ob tej priliki, bi ga moral spet odložiti za dolgo.

In tako se je zgodilo, da pri vsem veselju in pri vseh poticah in mnogih pogrnjenih mizah skoro nisem vtegnil jesti. Saj je že odzvonilo poldne, ko je bilo vse končano z našo birmansko slovesnostjo. Ob 1 uri 45 minut pa že odhaja direktni pulman za Cordobo.

Hitro sem krenil. Gospod konzul Rubeša me je lju-beznjivo sprejel na voz in zategnil dalje. Mimogrede smo pozdravili še Kastelčeve, kjer so imeli zbranih lepo število svojcev, nato pa dalje.

Kar kmalu sem bil na mestu, kjer so me čakali s kosilom. Ura je pa že tudi bila ob eni in tako je bilo treba kar hitro žlico odložiti... Pa saj imam tako samo pol želodeca, odkar so ga mi pod odrezali... Rekli smo "z Bogom" in "na svidenje".

Pravočasno sem bil na trgu Santa Rosa kjer je centralna avtomobilska postaja za dolge linije. Tam vza-meš omnibus za Buenos Aires, od tam se pelješ v Santa Fe, tam vidiš voz za Rufino, za Casildo...

V Cordobo vozita že kar dve liniji. Ena je "Chevalier", to je ista, katera vozi iz Buenos Airesa v Rosarijo, druga je "Aire y Sol" ali "Urquiza".

Ko sem bil zadnjič v Cordobi, je vozila samo ta druga linija.

Po prevdarku voznega reda sem se odločil za "Urquiza". Cena je približno enaka, vsekako smešno nizka. Saj vlak stane za retur karto gotovo 30 pesov na trdih deskah drugega razreda, avto pa računa samo 14 pesov za tja in nazaj.

Pisatelj Finžgar je zapisal nekje: "zarečenega kruha se poje več kot zapečenega"... dobro jo je pogodil. Španski pregovor pa pravi: "No digas esta agua no bebire más"... (Te vode ne bom nikoli več pil...). Ko sem se oni pot vračal iz Cordobe sem bil s tisto avto-vožnjo kaj nezadovoljen in sem tako rekel, da se ne bom več na tak način vozil.

Toda... Pomagaj si kakor več in znaš. V žepu sem imel polovično vožnjo na železnici. Toda kaj mi tisti papir pomaga, ker nazadnje je le vlaka treba... in če tega ni, boš pa "do jutri zjutraj čakal". Meni pa kaj takega ni kazalo in zato sem bil primoran vzeti voz, ki mi je bil na razpolago.

FCCA je z oktobrom zelo skrčil število vlakov. Tudi ena izmed posledic esvropske vojne. Čudno kaj. In vendar resnično. Vlak namreč potrebuje premoga, ki ga ta dežela nima. Lokomotive so pa vse angleškega tipa in se kurijo z angleškim premogom. Saj so tudi že-

leznice večinoma last angleškega kapitala. Sedaj je pa težava za angleški koks (fini premog) in je bilo zato ukinjenih mnogo vlakov, tako da je iz Rosarija v Cordobo en sam res ugoden vlak dnevno, ki odhaja iz Rosarija zjutraj.

Ni mi ostalo torej drugega na izbiro kot auto.

Pa mi ni bilo žal. Šest ur in 15 minut je bilo zapisano na voznem redu... Saj najurnejši vlak rabi 5 ur. "Ob 8 uri zvečer boste v Cordobi kot bi mignil" tako je trdil uradnik.

Imel sem srečo. Bil je tak dan, ko je bilo potnikov malo. Udobno sem se prilagodil na svojem mestu. Kar dve mesti sem imel na razpolago. Saj ni bil zaseden voz več kot na pol. Tisti voz je sprejemal potnike samo za tri vmesne postaje, ker ne zavije v nobeno stransko mesto in se vstavi samo trikrat na celem dolgem potu 400 km.

Ob minuti natanko smo odrinili.

Udobno sem se prilagodil svojemu mestu in se lotil najpreje brevirja.

Saj tisti dan do onega trenutka nisem imel še niti minute časa, da bi opravil svoje duhovske molitve.

Med tem ko sem molil brevir, smo se nemilo tresli po rosarijskih ulicah. Kmalu smo bili na robu mesta, kjer je konec ceste, ki je tlakana s kockami.

Ko sem končal z brevirjem, sem se lotil dnevnega časopisja. Saj sem že skoraj zgubil zvezo z dnevnimi dogodki.

V divjem diru je bežala pokrajina mimo nas. Zdaj zdaj je siknilo nekaj; komaj sem mogel ugotoviti, da smo srečali kak auto. Z brzino 80 km in tudi več smo drveli po gladki cesti, ki se je ravno vlekla v nedogled.

Drveli smo mimo mesta Cañada de Gomez. Niti ogledali se nismo, kaj šele ustavili. Čeprav je to kar čedno mesto, ki ima do 80.000 ljudi. Kar naprej je drvelo. Nič preje kot v Marcos Juarez je bila prva postaja, kjer so nam dali 10 minut, da si pretegnemo ude.

Tako smo tudi napravili.

Med tem me je pa tudi minila volja do samotnega molčanja. Pa ne le z mano je bilo tako. Saj je tako vselej na potovanju. Na postaji že kako prideš v stik z enim ali drugim sopotnikom.

Ko smo spet stopili nazaj v voz, sem se kar takoj spustil v ragovor z možem, ki je sedel pred mano in kaj kmalu sva bila soglasna v tem, da si hočeva delati družbo na nadaljnjem potu. Meni je bilo to tembolj ljubo, ker je mož kazal mnogo poznanja tamkajšne dežele.

Kako je ne bi poznal, če sem pa 20 let imel trgovino v Marcos Juarezu, tako se mi je mož predstavil.

Nekatere skupine iz sprevoda ob luhanskem romanju

Skozi prekrasno deželo smo se vozili. Zadnji dež je sprostil spomladanske setve v svežo rast; jasno sonce je poljubljalo bujno pokrajino, ki je bila vsa sveža v mladem zelenju. Tja v nedogled so valovala bogata polja mlade pšenice katera se je že začela razraščati, da nastavi klas. Vmes pa je nekaj presekalo polje, nekoliko manj visoko urastlo, a prav tako sveže. To so pa lanišča, tako mi je pojasnil sopotnik in spet se je pokazalo deteljišče, a drugič zopet sveže obdelano polje, kjer so posadili koruzo.

Tam na levi so tekli brzojavni drogovi, ki značijo železno cesto FCCA. Raztresene so nas pozdravljale tam iz dalje samotne skupine dreves, ki so označevale samotne pristave, včasih nas je zasanjano pozdravila tudi samotna koč, reven rančo, za katerim se je v brezstresnih stajah dolgočasila tropa konj, tam nekje je pa samevalo par stogov sena...

Večji kraji so le redko sejani. Morda na 30 km komaj stoji take naselbine, katere se predstavijo najprej z ogromnimi silosi, velikanskimi žitnimi skladišči, ki kipe visoko nad vse druge zgradbe v kraju in je cerkveni zvonik pritlikavo majhen ob strani tistih žitnih velikarov. Po troje takih silosov je videti v vsakem večjem kraju. Menda so tri glavne žitne firme in ima tako vsaka svoje skladišče. A tudi železnica ne da iz rok svoje stare pravice. Zastarela so njihova skladišča na postajah, kjer stojijo dolge, široke in niske barake.

Zares! Kaka čudna razlika, sem pomislil.

Za našo slovensko vas sta značilni dve stvari: bele cerkve in — kozolci... in še tretja: rdeči dimniki...

Kako vse drugačno podoba nudi tukajšna pokrajina. Le mlado zelenje, polno svežosti, bohotno v zlitem soncu, le to je še, kar ima ta pokrajina sličnega s tisto, ki smo jo gledali nekoč doma.

V Belle Ville so nekateri izstopili, toda že smo drveli dalje in šele v Villa María smo se spet ustavili.

Stopila sva z mojim sopotnikom v restavrant in popila čaj, in spet dalje.

To pot pač nisem imel razloga, da bi se pritoževal nad vožnjo. Pa tudi dobrega tovariša sem imel, ki mi je marsikaj vedel povedati. Kar hitro se je bližala Cordoba.

Ko se je sonce nagnilo za goro, so nas pozdravila že brda. Pod nakopčano gmoto oblakov je sonce še enkrat pokukalo in pokazalo, da so tamkaj na robu gore, za katere je kmalu vtonilo. Še 50 km, pa smo tam. Še eno uro vožnje.

Kmalu so nam posvetile iz obzorja drobne lučke, ki so kazale mesto Cordobo, razsejano po valovitem svetu, ki že kaže voljo na kvišku. Za nami je bil Rio Segundo, ki je to pot pokazal polno strugo, ne tako kot onikrat, ko ni bilo niti kapljice vode v tej reki, ko sem bil tam prvič.

Ko je bila ura osem zvečer, smo se vstavili na mestu. "Aire y Sol" sem bral zapisano in šele tedaj razumel, zakaj so me vprašali, če grem po "aire y sol"... tako se imenuje autopodjetje.

S PRIJATELJEM ŠTUDENTOVSKIH LET.

Aire y sol... Sonce in zrak... lepo! Toda meni bi sedajle bilo bolj na uslugo, če bi zapazil kak tak obraz, ki bi ga spoznal.

Prav tedaj je pribrzel auto. Poleg mene je obstal in že sem slišal pozdrav: "dober večer, Janez!" Že mi je tudi stisnil roko moj nekdanji sošolec France Bartol. Šest let sva drsala po istih klopih, toda niti od blizu niti od daleč nisva sanjala, da se bodo najina pota kdaj križala na tako daljni zemlji.

France Bartol je našim bralcem že znan. Saj se je

v D. Ž. brala že marsikatera stran, ki jo je on napisal. Tako je popisoval argentinsko zgodovino, opisal svojo pot v La Paz in še marsikaj drugega. Tudi njegov glas so mnogi že slišali, ker je nekaj časa sodeloval tudi z basom pri cerkvenem petju. Pred dobrim letom ga je njegova firma (The Armeo) poslala v Cordobo z nalogo, da tamkaj organizira novo podružnico. To nalogo je tudi lepo izvršil in je sedaj on ravnatelj te podružnice.

Kar prisedi, tako me je pozval in že smo zdrveli skozi mesto in v nekaj minutah smo že sedeli pri večerji.

Dobro za človeka kajne!

Kamor pridem, tam me že čakajo. In spet v Cordobi sem bil kot doma. Saj sem že od preje znanec v družini Bartolove žene. Zato pač ni nič čudno, če je bila ura kar hitro enajst in je bilo treba iti "gledati pod kožo".

Jutri zjutraj ob 9 uri bom pa že čakal, da te potegnem v Rio Ceballos, tako mi je Francé zagotovil, ko sva rekla lahko noč.

Dobro de pljučam kordobski zrak. Saj je nadmorska višina znatno večja (360 m), toda jaz sem se že udomačil v nižinski klimi. Dobro sem zaspal. Proti jutru sem se pa prebudil in čutil nekako srbečico po obrazu. Menda bo od zraka, tako sem presodil in tako je najbrže tudi res bilo. Seveda sem se ozračju takoj privadil.

Nisem imel mnogo časa, da bi se s takimi stvarmi ukvarjal, ker ura je bila šest in sem kar hitro vstal, da poiščem cerkev in uredim vse z Bogom. Kmalu sem bil v cerkvi La Merced, ki mi je tudi že znana od zadnjega obiska.

Komaj sem vzel malo zajtrka, že je bil prijatelj na mestu s svojim avtom.

Sedaj pa kar urno. Ob 11 uri moram biti nazaj, tako je povedal. V Rio Ceballos je kakih 40 km. Jaz sem prijatelj hitre vožnje, tako je Francé predlagal.

Jaz pa tudi!

Kar hitro sva se zmotala ven iz mesta in že sva drvela po vijugasti cesti tja proti zapadu. V smejočem pomladnem soncu so se kopala brda in naju vabila, pa spet sva vtonila v senčnem gozdu, ki je skoraj prerastel cesto z dolgimi vejami gori v višini.

Poglej! Ali imate v Buenosu kaj podobnega? Rečem ti, da se čutim kot doma. Tu je vse druga dežela, kot one dolgočasne ravnine. V nedeljo dopoldne jo z lepim soncem mnogokrat uberem todile in naprej v gore. Ceste so izborne, srce se kar smeje lepi pokrajini, ki je tako naša, tako domača...

Že sva bila skozi Unquillo.

Tamle so pa kamnolomi, mi je pokazal. Prav te dneve ima priti velik stroj, ki ga bo dobavila naša firma za ta kamnolom.

Glej, tamle v bregu, gori pod onim tankom bo stroj stal.

Čakaj, sem se domislil! Bo prav tisti kamnolom, kjer delajo tudi mnogi naši fantje. Zadnjič sem jih obiskal in jih našel kakih šest.

Vse mogoče. Dobro da vem. Jaz sem z vodstvom kamnoloma dobro poznan in sem si že mislil, da mora biti tudi naših fantov nekaj tam.

Lani se je eden ponesrečil. Matevž mu je bilo ime. Zelo velik močan in dober fant. Jaz sem ga poznal. Doma je bil od Loža nekje. Šel je nekam visoko in se je pod njim utrgalo in ga je pokopalo. Sedaj je pa še ta neprimlika, da nima naša država nobenega uradnega zastopnika, ki bi branil koristi naših ljudi in v takem slu-

čaju je to zelo važno.

Ko bi se človek mogel za naše ljudi kaj več zanimati! Je menil Francé. Sedaj je moje delo že malo bolj utirjeno in bom mogel kaj pomisliti nanje. Saj vem, da sem tudi jaz našim nekaj dolžan in tudi rok ne bom imel zvezanih, ker imam mnoge poslovne zveze in poznam skoro vse ravnatelje vseh podjetij v katerih naši delajo, pa tudi po tastovi strani imam mnogo upljivih znancev. V kakem takem slučaju bi pa človek rad pokazal, da nisem pozabil svojih rojakov...

Kaj pa je tole?...

Kar zavrla sva! Tesno me je prijelo okrog srea. Pod cesto so ležale razvaline velikega omnibusa.... Hitro sem stopil bliže, če bi morda videl koga na pragu večnosti... Vsaj odvezo bi mu še lahko dal.

Kmalu sva imela pojasnilo. Smrtne žrtve ni bilo. Po noči je bilo. Na cesto je zašla telica, katero sva videla na robu ceste. Vanjo se je voz zaletel in omahnil čez rob kake 3 metre globoko. Edini osebi: šofer in sprevoznik sta že davno bila odpeljana z nekaterimi poškodbami.

Kaka neprevidnost! Morda bo v kratkem sprejet zakon, da se vsaka žival, ki se najde na cesti zapleni in proda. Vsak dan se zgode nesreče, ki jih povzročijo živali, ki zaidejo na cesto in temu hočejo napraviti konec s tem, da bodo upeljali tak zakon, kot je že bil predložen. Si videl? Majhno živinčje in vendar kako strašno nesrečo je povzročilo in sama sreča, da ni bilo nič potnikov.

Že sva prihajala v Rio Ceballos. Gori na brdu razprostira roke mogočen kip Zveličarja sveta "Nu Pora", po rebrih pa stojijo lepe vile, ki budijo daljni spomin na vinske hrame po trtnih gorica.

Kam pa sedaj? Sedaj pa ti govori, je menil Francé. Ustavila sva; jaz pa gledal in gledal. Kje pa je Jonkejeva "Carpinteria mecánica"... Saj niti hiše ni več. Ko sem tako vrtal po svojem spominu, sem se domislil, da je delavnica stala tako, da je skozi njeno streho rastle drevo... Zares, drevo stoji tamle in hiša gori naprej...

Novi stanovaleci so nama povedali, da so se preselili v lastno hišo, ki jo imajo na drugem koncu vasi.

Kmalu sva bila tam. Toda doma sva našla samo Matveža Modica. Papič in Jonke sta odšla po opravkih, Ferjančič je pa pustil to delo in ima sedaj tam blizu nek penzijo.

Med tem je pa tudi ura že prišla daleč naprej in Francé ni mel več časa na pretek, zato smo se urno poslovili in sva odbrzela spet nazaj v Cordobo.

SPET MED STARIMI ZNANCI.

Ko sva bila v mestu me je zapeljal še na ulico Colón 3050, na kar se je poslovil, ker je bil že zadnji čas za njegove opravke.

Potrkal sem pri Francetičevih.

Le naprej. Smo že brali v Slovenskem listu, da pride in smo se vas že nadjali. Le naprej.

Kmalu sem vedel novic še preveč. Ena hči jim je komaj leto po poroki umrla in pustila sinka sirotico; druga, poročena tam zraven je bila pravkar na operaciji; brat gospodarjev, Lojze, leži v bolnici nevarno bolan in druge nesreče, ki so skupoma zadele naše Slovence, ki živijo tamkaj po tistem delu Cordobe...

Obed boste imeli pri nas. Malo bova posedela, pa bo kmalu poldne.

Ponudbo sem hvaležno sprejel, toda čas je bilo treba izrabiti, zato sem hitel, da še preje kake ljudi obiščem. Najprej sem stopil do Moverna. Na voglu ulice

Colón sem potrkal na vrata nove lepe hiše. Kmalu je bila na pragu žena, Tončičeva Mica iz Radovič pri Metliki. Saj sem jo že doma dobro poznal. Pred tremi leti je prišla sem.

Sedajle sem pa tukaj! Toda ne bom vas pustila na pragu. Stopite naprej, da vidite našo hišo in našo hčer. tudi.

Prav lep dom si je uredila in nič se ni pritožila. Rad bi se zadržal kaj več! Toda treba je bilo dalje in se mi je mudilo do Obermanovih. Naročila si je še Vigred in Duhovno Življenje pa smo se poslovili.

Le naprej! Dobrodošli in ravno prav ste prišli, tako so me sprejeli pri Obermanovih. Kar prisedite, kosilo je že na mizi! Tako se pride, ne pa kot zadnjič, ko smo že spali....

Kdo ve če ne bom prihodnjič prišel predno boste vstali...

Pa pustimo šalo. Zares, če vas je volja, prisedite, tako so me vabili, toda obed me je čakal že drugje.

Daj, Marta, povej kaj gospodu, je hčerko nago-varjala mama.

Martica je namreč glavna deklamatorica na prireditvah Iskre.

Kar hitro je bila na mestu in se uživala v svojo vlogo.

Tako pridete, da vas moremo komaj videti. Zakaj ne ostanete nekaj dni tukaj, da bi se kaj več pomenili?

Rad! Toda moja dolžnost me kliče nazaj. Sem tudi jaz pod gospodarjem in kakor ukaže on, tako mora biti. Še dobro, da sem ta dan dobil, da sem prišel sem. Vem da so me v Rosariju še marsikje čakali, toda moral sem dalje in če bi ne prišel sedajle, bi me gotovo ne videli eno leto.

Še do Jazbecovih sem stopil, ki imajo tamkaj trgovino, da se za hip pozdravimo.

Bo že mrzlo kosilo, tako sem se moral posloviti in stopiti do Francetovičevih, kjer sem dobil tudi njihovega zeta-vdovca.

Ko mi je povedal, da je iz Petrovega brda, se je pa na moč začudil, ko sem mu povedal, da dobro vem kje to je, in da sem že tam skozi celo sam peš hodil, ko sem šel iz Zalega loga v Podbrdo. "Kaj bi ne vedel, kje je to. Saj sem od doma vsak dan videl Ratitovca in Porezen in Črno prst" tako sem se domislil daljnih spominov.

Po kosilu me je spremil Francetič in sva hitela dalje, da obiščeva kar največ mogoče naših.

Oglasila sva se na domu brata Lojzeta, pri Fornazariču, Mozetiču, Gorsetu, Stoniču, Mesecu pri treh Gregoričih in Maregovih ter pri Sizmondovih... Ura je bi-

Tudi v Tandilu je močna jugoslovanska kolonija, ki ima Jugoslovansko podporno društvo.

la pa že pet in kar pohiteti sem moral na drugi konec, kjer naj bi me tisto uro čakal prijatelj Francé, da bi me zapeljal v Alto Gracijo.

Ulica 25 de Mayo 2600 je prav na drugem koncu mesta. Še me je pospremil Francetič do tramvaja, nakar se mu je pa že tudi mudilo na delo.

Tukajle naj vam pa še enega predstavim, mi je pokazal tramvajskega sprevodnika. Tudi on je naš. Belokranjec je, tako me je seznanil z Govednikom.

Govednik? sem pomislil. Od kod pa ste?

Iz Bušinje vasi.

Sem mislil da ste iz Čuril.

Še marsikaterega metličana bi našli tukaj med nami, tako mi je pojasnil. Slanec se je poročil, je vzel argentinko. On tudi dela pri tramvaju. Tudi Orešnik, ki je nadzornik, je doma od nas. Še več jih je pa v okolici, ki delajo v kamnolomih in po gozdovih, tako mi je razlagal Govednik. Toda morala sva se posloviti, ker on je bil v delu, jaz pa tudi...

V ALTO GENERAL PAZ.

Na ulici 25 de Mayo 2600 je najbolj slovensko križišče ulic. Tamkaj imajo naši ljudje pekarijo, almacen (trgovina za hišne potrebe) in tiendo (tkanine). Sta dve družini doma iz Komna: Gecovi in Kukanjevi.

Tja sem se seveda tudi namenil. Toda moj načrt ni bil tako izvedljiv, kot sem si želel. Računal sem, da pridem v Cordobo že ob 6 uri pop. z vlakom. Toda teden preje je bil tisti vlak ukinjen in sem jaz tako zgubil 2 uri in prišel že pozno v Cordobo in mi ni kazalo iti na tisti konce mesta.

Prišel sem kar 23 ur pozneje kot so me čakali.

Včeraj smo vas čakali in dolgo smo vas čakali, mi je povedala gospa Kukanjeva, ko smo se pozdravili. Kako škoda! Danes pa nismo vsi doma! Danes vam pa samo še s potico lahko postrežem, drugo smo pa že pospravili.

Tudi tista bo dobra. Toda tudi vaše ljudi upam, da bom še dobil pred oči.

Čez kako uro še. Sedajle pa še ne.

In moj načrt... sem pomislil. Sedaj še v Alto Gracijo; sonce gre pa že za goro... Prav tedaj je prišel Francé z avtom, kakor sva bila domenjena.

Eno ali drugo, tako sem videl. Ali ostanem ali gremo v Alto Gracijo.

Saj jutri je še tudi dan, je menila gospa Kukanja. Saj hoste ostali, da bomo našega sinčka krstili.

Škoda, da mi niste tega preje javili. Sedaj je pa že nemogoče, ker jutri ob 8 uri bom že odpotoval.

Potem se pa vsaj nocoj malo zadržite z nami, in hoste obiskali tudi Pavlinove in Švarove.

Drugega res ni kazalo in to tembolj, ker sem moral misliti tudi na bolnega Francetiča, katerega sem tudi moral obiskati še isti večer.

Tako sem moral opustiti moj obisk v Alto Gracijo.

Saj morate kmalu spet nazaj priti. Bomo pa še pri nas birmo napravili. Saj nas je dosti in tudi otrok imamo. Kar recite gospod Janez, kdaj bo pri nas birma.

Tukaj bo malo težko za kaj takega. Kdo bo pa otroke pripravil na to. Če bi bilo mogoče na kaj takega misliti, jaz bom prav z veseljem storil vse, kar bo mogoče. V dveh letih pričakujem, da nas pridejo obiskati naš škof iz Slovenije in tedaj bi na vsak način bilo treba kaj tega napraviti. Tako da bi imeli birmo tudi tukaj in v Paraná in morda še kje drugje.

Lepo bi bilo kaj tega.

Med tem so prišli že tudi moški, ki so z veseljem pozdravili kot novega znanca in rojaka mojega prijatelja

Franceta Bartola. Niso imeli do tlej prilike, da bi se kje videli. Vsak ima pač svoje delo in šele kaka takale izredna prilika mora priti na pomoč, da se poznajo.

Le dajte, gospod Bartol, le pozanimajte se malo. Rabimo koga, ki ve kaj več kot mi sami, potem bomo pa že tudi kaj pred javnost lahko stopali.

Med tem sem pa jaz stopil še do sosedov.

Kaj pa Duhovno Življenje? me so vprašali Pavlinovi. Ne dobivamo ga več.

In ste ga plačali! Da, saj se spominjam... Ne vem kako je moglo to priti. Toda pritožili se pa tudi niste. Nikar ne mislite, da bom zameril, če mi kdo piše, če je kaj v neredu. Nasprotno! Hvaležen sem, da se stvar v red dene.

Če želite večerjo, gospod?

Še moram pa zahvaliti, ker me že drugje čaka. Samo malo pomenili se bomo, potem stopim pa še do Švarovih.

Saj ona je menda tam nekje doma kot ste vi.

Menda je iz Vrhnike, tako sem se domislil. Mesec je pa njen brat.

Kmalu smo potrkali tudi pri Švarovih. Spet je bila miza kar takoj pogrnjena.

Ali ste bili pri Mesecu, mojem bratu, je vprašala mama.

Bil sem, toda imel sem prav tako smolo kot zadnjič. Vse je bilo zaprto. Nikogar doma. Izročite jim moje pozdrave.

Zakaj ne ostanete do nedelje, da bi se kaj več pomenili! Za človeka je tako lepo veselje, videti med nami tak obisk. Zakaj ne pridete v Cordobo za cel teden. Saj hodi cel svet na počitnice sem gori. Zakaj pa ne bi tudi vi prišli.

Upam, da se bo tudi to kdaj zgodilo. Saj moj prijatelj mi je že tudi ponudil stanovanje v svoji hiši. Če bi mogel kaj priti. Toda sedaj, dokler sem tako pod gospodarjem, pač ne morem razpolagati s svojim časom po lastni želji. Človek mora spolniti tudi svoje dolžnosti. Vsekako pa imam v mislih, da pridem ob priliki za kaj več časa sem gori, da bom vse obiskal in se tudi malo navžil tega zraka.

Toda čas hiti in bo treba dalje. Moram nocoj še do "Slovenskega doma" in v bolnico, da obiščem Francetiča, ki leži bolan.

In zato sva se s Francetom kar poslovila in zdrčala še tja, kamor je bilo treba.

V Slovenskem domu sva našla več naših. Tudi oni so vedeli za moj prihod in zato se niso kar nič začudili mojemu obisku. Dobil sem tam Papiča in Hočevarja in še nekaj drugih znanih obrazov.

Pozni ste, je menil gospod Abram. Pa mi smo še bolj; in zato je še zmeraj čas, da vam s čim postrežem.

Najbolj sem vesel tega, da spet vidim stare znance.

Če pa želite, da se še jutri vidimo, pridite k maši v cerkev La Merced in sicer ob 7 uri. Nocoj moram še v bolnico in sem se tudi kar hitro poslovil in kmalu stal pri postelji Lojzeta Francetiča, ki sem ga pa našel znatno boljšega kot je bilo opisovanje ljudi.

Kaj hočemo. Taka je človekova revščina, je menil bolnik. Letos nas obiskuje sama nesreča. Celoto leto imamo bolezni v hiši in sedaj je prišla vrsta še na gospodarja.

Popotniki smo. Tako kot jaz, ki komaj mimogrede pridem in spet grem, tako je s človekom. In če ga čelvelj žuli in če je želodec prazen, vseeno je treba dalje, do tedaj, ko bo zadnja postaja.

Tudi tiste se ne bojim, če Bog tako hoče. Prav pa je vseeno, da se človek na vse pripravi.

In še bolj prav je zato, ker tudi zdravja človek z vse bolj lahkim srem čaka, če je v njegovi duši božji mir, ki ga človek dobi po dobri spovedi.

In bolezen vaša, kaj je?

Ne vem. Nikdar nisem imel še kaj takega. Bo menda nekaj na jetrih ali ledvicah. Včeraj je bila vročina nevarna, danes je pa že popustila.

Moral sem se posloviti. Stopil sem s prijateljem še na večerjo in ko sva še malo pokramljala je bila ura enajst.

SKOZI MARCOS JUAREZ.

Naslednje jutro sem se moral kar urno obrniti.

Nekateri so prišli k maši. Ko bi bila bolj pozno, bi jih morda bilo več; toda tako zgodaj pa posebno ženske ne morejo, ker je treba moškim zajtrka.

Kmalu sem spet sedel v udobnem vozu in že smo brzeli spet nazaj proti Rosariju.

Po točnem prevdarku voznega reda sem dognal, da bi mogel v Marcos Juarezu prekiniti vožnjo. Uro in pol časa mi ostane. Ravno dovolj, da obiščem naše sestre, ki vodijo tam bolnico.

Prijetna je bila vožnja. Kar švigala je mimo nas pokrajina. Kdaj kdaj nam je prišel nasproti vlak, nobeteli. Eden je bil osební, dva sta bila tovarna.

den nas pa ni dotekel, pač pa smo mi nekatere prehiteli. Postalí smo za 10 minut v Villa María nato pa spet v eni sami sapi brzeli do Marcos Juarez.

Neusmiljeno je palilo poldansko sonce, ko sem se potil po prašnih ulicah tega pokrajinskega mesta. Vse sam prah in sama zemlja! Če je res tako, kot pravi stara modrost, da je kmet zato zdrav, ker vsako leto en voz zemlje poje, potem v Marcos Juarezu ni treba no-

benega zdravnika, ker tam morajo požreti še več kot toliko prahu.

Ali bi vam mogel s čim postreči, me je milo gledal siromak tam na voglu.

Siromaček! Kar mu je bolj treba je, da kak groš zasluži; saj moj kovček jaz laže nesem sam kot pa on.

Pa vseeno sem ga poklical, da naj mi pokaže pot do bolnice.

Med potjo mi je marsikaj razložil. Da pozna sestre v bolnici, da je bil za malovarja, ko so bolnico gradili, da so ljudje danes veliki lopovi, tam doma v Italiji je bilo pa lepo. ...

Kmalu sem vstopil.

Kar onemela je začudenja sestra, ko je slišala iz mojih ust hrvaški pozdrav.

Kako je vendar kaj tega mogoče.

Toda še bolj se je začudila in jaz pa tudi, ko sem dognal, da je Slovenka, doma od Višnje gore.

Kar hitro so bile vse sestre skupaj; kar 5 jih je v hiši.

Saj nas še nihče ni prišel nikoli obiskat. Kdaj kdaj zaide kak naš človek sem v bolnico, ker živi nekaj jugoslovanskih ljudi, menda sami Dalmatinci, v tem kraju in v sosesčini. Nekaj je tudi precej dobro stoječih; toda nihče nas ne pride obiskati zdrav. Edino naš pater L. Ruskovič je od kraja prišel. Sedaj ga pa že dolgo ni bilo.

Lahko si mislite, kako so se mojega obiska razveselile. Saj imajo vse vezi z domom pretrgane in ni so še ničesar vedele o tem, kako se je doma urdila hrvaška zadeva.

Tako smo se zagovorili, da.

Prave tete smo, se je domislila prednica. Gospod je lačen, me pa besedujemo z njim.

Tako je bilo poskrbljeno kar takoj tudi za kosilo. Še fotografijo sem vzel, da bomo imeli za spomin in se poslovil.

Toda prazni pa res ne smete od hiše, tako so menile sestre. Kar napolnile so mi aktovko z raznimi dobrotami, meneč: pot je dolga; bo že prav prišlo.

"In tisto?" sem sumljivo vprašal sestro, ki je imela dolgo črno nit. "Bo že kaj raztrganega na meni, tako sem posumil."

Če vam ni nerodno, gospod... nogavico imate raztrgano...

O te šmentane nogavice. V kovčku se vse boljše ohranijo kot v čevlju... K sreči imam še ene cele...

In še tole gospod! Če bi bili tako ljubeznjivi!! Tale sestra je šele 6 mesecev tukaj in bi se rada spovedala, če bi vam bilo mogoče. Po argentinsko ji še slabo gre.

Kako da ne. Samo kar hitro, če ne, ne bom nocoj v Buenos Airesu.

Tudi to se je zgodilo, nakar so me vse sestre spre-mile do avtobusa.

Prijetno je del njim moj obisk, a tudi meni je bilo nadvse veliko veselje, ko sem med njimi doživel tako ljubeznjiv sprejem, kakor da sem prišel med svoje rodne sestre.

Poslovili smo se. Za uro sem imel še časa v Rosariju, potem pa dalje in ob 11 uri zvečer sem že bil v svoji sobi.

V Lujanu. — Hitro, da ne zamudimo vlaka...

V Krškem ob Savi je bilo ustanovljeno muzejsko društvo. Namen tega društva je pred vsem zbiranje, registriranje, čuvanje in študij domačega gradiva iz zgodovine, predzgodovine, domoznanstva, narodopisja. In prav to ozemlje, ki obsega poleg okolice Krškega še brežiško, sevniško, mokronoško, radeško, kostanjeviško in šentjernejsko okrožje, je posebno bogato na zgodovinskih in predzgodovinskih najdiščah in znamenitostih.

Na tem ozemlju so bile znamenite

postojanke, n. pr. keltske, ilirske in rimske trdnjave ob strateško važnih "breziških vratih" pri Vel. Malenih na Libenski gori, ostanki mesta Neviodunum pri Drnovem na Krškem polju. Tudi v srednjeveških vojnah so bile prav tukaj enako važne strateške postojanke in vojaške poti. V različnih kraških jamah tega področja so tudi razna najdišča iz starejše in mlajše kamene dobe. Ker najdemo na ozemlju novega Muzejskega dru-

štva v Krškem najrazličnejše znamenitosti vse od predzgodovine do zadnjih stoletij, je razumljivo, da ima novoustanovljeno društvo lepo in zelo važno nalogo, da vse te znamenitosti in starine, ki bi se sicer porazgubile in uničile, reši in jih ohrani, kot sliko davne in novejšje zgodovine, ki se je odigravala na tem področju. Da so ti muzeji tudi izrednega pomena za tujski promet in za krajevne in okoliške šole, ni treba posebej povdarjati.

Marija k Tebi uboge reve...

V četrtek, petek in soboto... one dneve pred našim luhanskim romanjem, je zvonil telefon vsak hip.

Po vseh glavnih dnevnikih je bilo namreč tudi javljeno, da se vrši naše romanje v Lujan.

Toliko je bilo vprašanj, da je bilo treba kar zavračati tiste, ki so prosili za listke. Saj moramo vendar imeti na skrbi pred vsem naše ljudi, ker je romanje naše in naš spomin svetogorske 400 letnice, ki jo hočemo zaključiti v Lujanu. Ne bilo bi prav, če bi za naše nazadnje ne bilo voznih listkov. Čeprav bi ne bilo za vse napak, ako bi se naučili vsi, da si je treba listek preskrbeti nekaj dni prej.

Na hvalo večini, ki imajo pravo razumevanje za stvar, smo že imeli v soboto približen račun o vdeležbi. Med 500 in 600 jih bo... Toda tisti dvomljivci, ki na vreme gledajo...

Tudi je bilo vse poskrbljeno, da bi ob tej priliki lahko napravili tudi film in nameravali smo tudi porabiti luhansko dvorano, da bi se tam malo razveselili...

Pa je ob 10 uri v soboto zvečer zapel telefon in dr. Berisso mi je javil, da je radi nenadne operacije, ki jo mora v nedeljo dopoldne opraviti absolutno zadržan in tako... je šel naš zaželeni luhanski film "v zrak".

Tako je prišel 19. november. Malo negotovi so bili nekateri, ko so gledali na vreme. Nekateri so prišli k šesti maši k svetemu Jožefu celo z dežniki... Toda med romarji pa le nismo videli veliko "kranjcev" (pravijo da kranje nikoli ne gre brez dežnika z doma).

Na postaji Once je že čakal vlak.

S skrbjo so prihajali oni zamudniki, ki si niso preje preskrbeli voznih listkov. Tam je pa že čakal Lakner in Škrbec je pazil na tiste, za katere smo večinoma že vedeli tudi po telefonskih naročilih. Utroša in Bela iz Avellanede sta imela tudi isto skrb. Vlak se je pa vse bolj polnil.

V Floresu je pa nosil slovenski trak na roki in vršil podobno nalogo Ciril Kren. Tudi on je imel dovolj opravka. Prihitei so tam od Mataderos, iz parka Chacabuco... Saj ko bi tekli vozni listki po telefonu, bi jih že imeli v rokah... Tako je bilo treba pa malo preje priti.

Ko sem prišel jaz na postajo, je bilo že kar čez 50 oseb, ki so čakali naš vlak. Sami znani obrazi.

Vlak je že tu. Z napisom "Peregrinación Eslovena". Tamle je naš voz, tako so nam povedali. Hvala Bogu. Saj vsi drugi vozovi so bili polni glav in torej vsi zasedeni. En voz pa je bil rezerviran za nas, eden pa še za tiste, ki vstopijo v Liniersu.

Kmalu smo bili v Liniersku.

In tistile fantki gredo tudi z nami, so se mnogi zanimali, ki so videli skupino dvajset dečkov.

Da tudi oni so naši. To so gojenci iz zavetišča Lipe. To je šola Benedikta Gomiščka. Tudi njim je hotel njihov učitelj napraviti dan veselja.

Tukaj sem, je stopil predme Mirko Živec. Listkov mi je zmanjkalo.

Nič hudega. Saj sem vedel, da jih ne bo dovolj. Zato sem si jih pa pridržal toliko, da bo še za te.

Tako smo se vsi lepo namestili na vlaku. Bilo je trinajst vozov.

Namenil sem se, da stopim skozi celi vlak, da vidim in pozdravim romarje.

To je pa opravke, ki me stane mnogo napora.

Zakaj pač, bi si kdo mislil.

Zato, ker se ni lahko domisliti na katero ime pristaja tale in tale obraz.

Poznam, na videz poznam skoro vse. Toda to je opravke, domisliti se tudi imena.

Poglejte no! Kaj tudi vi ste prišli?

Da tukaj nas vidite. Praz iz Ing. Maschwitz, ki imajo že več kot uro vožnje z vlakom FCCA so prišli Bajtovi.

Zares lepo to od vas! Toda od mene pa ni lepo, da nimam s seboj onih fotografij, ki sem jih napravil tedaj, ko sem bil na obisku pri vas. Če ne bom pozabil, jih bom pa po pošti poslal.

Le pošljite, pa tudi pridite nas spet kaj pogledat, tako so me vabili. Toda treba je dalje.

Tukaj je skupina iz Floride. Zbrali so se Brici; in tale mož?

To je pa slovenski starosta Sebastjan Prinčič. Siva brada priča, da je eden najstarejših Slovencev tukaj. 80 let ima že na plečih, in od teh jih je že 50 argentinskih. Našel se je z rojaki iz starega kraja.

In tale dva fanta?

Iz Pilštajna na Štajerskem, iz rodnega mesta svete Heme.

Tamle je prekmurska skupina veselo prepevala.

Tamle so se zbrale dekleta iz Oseka in Črnič da bodo skupaj zapele. Spet tamle je Tončka imela okrog sebe veselo družbo.

In tile obrazi sem spet pogledal.

Kaj nas ne poznate, gospod nune? Iz Berissa smo.

Saj res. Zgodaj ste morali vstati.

Mi pa še bolj sta se oglasili dve, ki sta prišli iz Renolacha...

Vidve tukaj.

Tamle so pa iz Bernala, oni so iz Lanusa, tile pa iz Piñeyra. Jaz pa iz La Plate se je oglasil Berdon.

Tam naprej sem jih dobil iz Morona in iz Meria, iz Hurlingham in iz San Martina.

Andrej Čebokli je pa prišel iz Monte Grande.

Le kdo bi vse naštel. Bili so od povsod, zastopniki vseh slovenskih vasi od sončnih Brd do Reke, od Nabrežine do gornje Lendave.

Kot da bi trenil, je minila pot. Že nas je pozdravljala iz dalje luhanska bazilika.

Zastavonoše na noge.

Vlak je zaživel. Iz vseh vrat dolgega vlaka se je vsula pisana množica. Tam spredaj se je pokazala sve-

togorska kraljica v spremstvu naših zastav. Premaknila se je množica, v stolpu pa so se razmajali zvonovi.

Kakor da nas pozdravljajo zvonovi svetogorski, tako so peli ubrani glasovi, da je srce kar prevzemalo. 13 kvader je dolga pot iz postaje. Ravno prav, da se je mogel urediti sprevod, v katerem je stopalo 600 oseb. Najprej svetogorska kraljica med zastavami, za njo pa gojenci "Lipe" in za temi pa dolga procesija pisane množice.

Na čelu je pa jezdil reditelj, ki je odpiral pot.

Začuden so gledali ljudje nakopičeni pred baziliko. Pač niso poznali naših zastav.

Mi pa smo stopali kar naravnost v svetišče.

Cerkev je bila polna. Takoj smo spoznali, da danes ne bomo tako udobno, kot smo bili vajeni od prejšnjih let, ko smo bili gospodarji v cerkvi, ko smo prišli.

Tudi drugi so priromali prav ta dan.

Iz Junina sta bila kar dva vlaka, bili so Portugaleci, bila je župnija San Telmo, bili iz La Plate in kdo ve od kod še.

Kar v zadregi je bil superior, ko mi je sporočil, da ima vsak hip priti urugvajska skupina z dvema škofoma.

Stepili se ne bomo, tako sem menil in skušal rešiti za nas, kar se bi največ rešiti dalo.

Ob 10 uri bi imela biti naša maša. Dvajset minut kasneje je vendarle mogel pristopiti g. Kastelic. Kmalu so bili tudi pevcí na svojem mestu in se je oglasila močena pesem združenega zbora. Kar poslušnile so množice. Saj je pelo 31 glasov!

Ni bila dana prilika, da bi se naš program izvedel natančno, toda vseeno smo imeli mi Slovenci še veliko predpravo, kajti skromni Portugaleci niti do tega niso mogli priti, kar je bilo dano nam. Malo po 11 uri je mogel g. Kastelic stopiti tudi na prižnico, med tem, ko je daroval sveto mašo nadškof iz Montevidea.

Kjer je veliko ljudi nikoli nemore biti za vse prav, ker vsak bi najraje imel prvo pravico. Na božjem potu je pa treba nekaj žrtvovati. Niso nas ožulili čevlji, pa tudi kurja očesa nas niso tiščala na potu, nekaj pa le mora biti na račun "višarskih polen". In tako smo se sprijaznili s to mislijo in hvaležno sprejeli besedo s katero nam je bilo sporočeno, da nas bo nadškof iz Montevidea prav posebno priporočil pri sv. maši.

Frančiškan, P. Gabrijel Arko, ki je pred nekaj dnevi prišel iz domovine, je imel glavno misijonsko nalogo. Potem, ko je bilo konec spovedovanja, je mogel pristopiti tudi on k oltarju in priporočiti naše prošnje luhanski Mariji.

Ali me ne poznate več, gospod Janez? me je nagovoril nek možki.

Pogledal sem ga in se mi je zazdel znan.

Leskovec sem. Iz Mercedesesa.

Jako lepo, da ste prišli. Tudi žena je tukaj?

Da, oba sva. Tamle na oni strani. Če morete stopite z mano. Dobil sem z njim tudi Blaža, starega znanca iz otroških let.

Leskovčevi so moji sorodniki iz Črnega vrha. Žive pa na neki estanciji pri Mercedes.

Spet so me pozdravili novi znani obrazi.

Iz Junina smo.

Saj res. Saj sem si mislil, da bom gotovo koga videl, ko sem zvedel, da je tukaj romarska skupina iz Junina.

Tako so se srečali v Lujanu rojaki iz vseh vetrov.

Nikoli bi ne mogle povedati, tako so povedale znanke iz Junina, kako nepopisno me je prevzelo, ko sem zapazila pred seboj podobo svetogorske Marije. Iz stolpa je donelo potrkavañje, vi ste pa prihajali z Marijo, me smo vam šle pa nasproti. Samo videli nas menda

niste.

Nikoli ne bomo pozabile veselja, ki smo ga doživele, ko smo slišale slovensko petje v tej cerkvi, ko smo slišale slovensko besedo. Zares smo srečne, da smo prišle danes sem v Lujan.

Takile so bili vtisi mnogih, premnogih. In kdo bi vedel, koliko veselja so doživeli tisti, s katerimi nisem imel prilike, da bi kaj spregovoril.

Romarji so se razbežali. Vsak je poiskal kak kotiček. Toda pri toliki množici je bilo tistih kotičkov vse premalo. Srečno smo dobili ključ od dvorane, da smo dobili tamkaj zavetje pred močnim vetrom, ki je vrtinčil prah po romarskem dvorišču. Mnogi so pa šli na kosilo po restavracijah.

V dvorani smo se kmalu tudi razgibali in je bilo tam obilo lepe pesmi in dobre volje, dokler se nismo dvignili za nadaljno pot.

Spet popoldne smo morali naš program okrniti.

Pa smo bili še gospodje. Saj Portugalcem ni bilo dano niti toliko. Kar nam so se morali pridružiti.

Ko so Urugvajci končali svojo procesijo in nagovor so zapeli tudi portugaleci nekaj pesmic, katerih nadškofova beseda kar ni mogla preglasiti...

Potem se je pa oglasila naša pesem in tudi za kratek nagovor sem še dobil časa, nakar so sledile litanije in nekaj petja.

Potem smo pa kar hitro dvignili svetogorsko Kraljico in naše zastave, da nam ne uide vlak, ki je že nestrpno piskal in nas klical.

Spet smo napolnili vseh 13 voz. 584 listkov so našli pregledniki, pa nas je moralo biti še kaj več, ker listkov je bilo oddanih čez 600.

Bila je božja pot. Marsikaj lepega smo videli in slišali in doživeli. Nekaj smo se pa tudi naučili.

V novembru mesecu ne bomo več romali, ker tiste nedelje je vse preveč drugih ljudi.

Na obeh prejšnjih romanjih smo imeli srečo. Čudno srečo, da nas nihče ni motil. To pot smo pa videli, da je luhanskih romarjev veliko in vsi pridejo s prav tako lepimi željami kot mi. Zato pa mora vsakdo nekaj od svojih želja žrtvovati, da je vse lepo in dobro.

Naj se na tem mestu zahvalim vsem, ki so se za uspeh romanja trudili: posebno pa organistu in pevcem in tistim, ki so prodajali listke; prav posebno g. Laknerju in gospej Cotičevi.

Janez Hladnik.

Posebno ljubka točka otroške prireditve je bil japonski ples.

Nekaj spominov

izza prevratnih dni.

Ponatis iz "Slovenca".

Deklaracijsko gibanje je bilo tako globoko in je poseglo v tako široke sloje slovenskega naroda, da smo o njem dobro vedeli vsi. Sleherni otrok je vedel za ime dr. Kreka in ko je leta 1917 umrl, smo žalovali vsi za njim. Spomnim se dobro svoje pokojne matere, kako je bridko jokala, ko je brala v "Slovenca" o smrti tega moža. Razumem jo sedaj, zakaj je tako pobožno molila in vedela še meni in moji sestri, naj moliva zanj. Saj je dr. Krek bil v resnici tisti, ki nas je rešil lakote. Pa ne vem po kakšnih zvezah je imel dr. Krek nekaj nakazil pri vnovčevalnici, ki je bila na Jurčičevem trgu, in tam smo dobili edino blago, ki je bilo še na razpolago: vampi. Dobro je bilo, vsaj v časih lakote in pomanjkanja, čeprav je bilo treba včasih ure in ure čakati v vrsti, da si dobil tiste pol kile vampov, da si imel vsaj nekaj za v usta. Kruha je bilo tako malo, da ga niti za zajtrk ni bilo dovolj. Toda vampov sleherni dan skoraj vse leto 1917 in 1918 je bilo preveč. Zakaj sedaj nikoli več ne jem vampov, mislim, bo sleherni razumel. Sicer se zarečenega kruha največ poje, Bog ve, kaj utegne še priti....

Velik greh nad prebivalstvom je zagrešila strašno nerodna in svojim tedanjim nalogam needorasla mestna birokracija. Za birokracijo je sploh značilno to, da se težko privadi nepričakovanim razmeram. Nikakor ne razumem, čemu je bilo treba l. 1916 in 1917 za kosček kruha tako dolgo čakati pred vrati pekarn in trgovin, ko bi se dalo takoj organizirati, da bi sleherni družina dobila, kar ji gre. Tudi l. 1918 nismo dobivali za krušne karte več kakor prejšnji dve leti, toda vsaj čakati nam ni bilo treba: prišel si v pekarno s karto ob katerikoli uri in si točno dobil četrt kilograma kruha iz mešanice koruzne, sirkove in krompirjeve moke s primesjo nekoliko finega peska zaradi boljše prebave. Toda prihranjene so bile vsaj tiste ure čakanja.

Toda, ko smo čakali v vrstah, smo imeli vsaj nekaj od teh zgodnjih jutranjih ur: starejši ljudje so modro govorili o bližajočem se koncu vojne, o tem, da bo Avstrijo vzel vrag — oprostite, tako je bilo rečeno ne enkrat, čeprav je bil v vrstah marsikateri Skublov agent, toda nihče se ni zmenil zanj. Beseda je nanescala na bodočo državo Jugoslavijo, kakor si jo je zamislil dr. Krek itd.

V vzdušju takega pričakovanja je prihajal 29. oktober. Bil je težko pričakovan, z nešteti molitvami izprošen in priporjen dan.

Tako sredi oktobra je šinila prva vest: na solunski fronti so Nemci in Avstriji poraženi. Antantne čete prodirajo proti Belgradu. V Ljubljani je sleherni takoj slutil, kaj to pomeni: konec Avstrije, mir. Večina naših očetov pa tedaj ni bila na solunski fronti, temveč ob Piavi. Od tam ni bilo še nobenih vesti, zakaj fronta je stala trdno, kakor zakopana na obeh straneh.

Ljudje v Ljubljani so ob vesteh o antantinih zmagah postali naenkrat vse bolj samozavestni. Že poprej so ženske priredile spontano, ne da bi se zmenile, bučno demonstracijo proti kazinski kavarni, kjer so se zbirali oficirji in nemčurji. Ženske so pobile šipe, opljuvale oficirje in policija je imela dovolj dela. Po solunskem predoru pa so naenkrat pričeli govoriti slovenski tudi tisti, ki so se prej tega sramovali.

Završalo je: v Ljubljani se pripravlja velik shod, sedaj bi rekli tabor. Dober teden smo se pripravljali. Živel sem tedaj v delavskem predmestju in vem, kako

V sprevedu skozi Luján.

so pletle preproste ženske, ki se nikdar prej niso zanimale za politiko, vence, kako smo otroci pripravljali balončke in luči, da bo Ljubljana na svoj veliki dan čim lepša, čim bolj okrašena. Tako je prišel 28. oktober 1918. Še tisti dan smo v Ljubljani vsi zvedeli, da so Čehi odstavili cesarja in da ga bomo jutri mi. Dne 28. oktobra je bil na Kongresnem trgu velikanski shod. Množica je napolnila prav ves prostor, kolikor ga zavzema Zvezda z vsemi ulicami okoli parka. Otrokom ni bilo dovoljeno priti na tabor, vendar nas je bilo nekaj barabie, ki smo dobro poznali steze in prehode, tako srečnih, da smo preplezali ograjo na kraju, kjer je sedaj Plečnikov prehod pri Gerberjevi hiši, ter se tako prikradli med množico. Seveda nas je reditelj zapazil in nam ukazal, naj se takoj poberemo, toda ni vedel, kako naj nas spravi iz množice. Kdo je na tem taboru govoril, seveda ne vem, le toliko vem, da smo bili otroci tisti, ki smo neprestano vpili živio, če je bilo prav ali ne. Odrasli so se nam smejali, oni so vpili le tedaj, kadar so govorili nanesci na to.

Doma je ležala na smrt bolna mati. Še ves hripav od vpitja na Kongresnem trgu sem se vrnil domov, pa sem že moral v lekarno in po župnika Petriča, nato pa pri strežbi bolni materi nadomestiti mlajšo sestro. Bedeti sem moral vso noč pri materi, ob 4 zjutraj je mati izdihnila. Sestra je spala, sam si nisem vedel pomagati ter sem tuleč zbudil nekaj sosed, ki so pritekale in med jekom in nešteti govoricami materi uredile mrtvaško posteljo.

Ves prespan grem v Mestni pogrebni zavod, ki je bil tedaj v Prečni ulici. Uradniki so me nezaupljivo gledali, ko sem odštél denar za pogreb II razreda. Majhen enajstleten deček — pa toliko denarja. Razložil sem jim, da mi je denar dala moja mati pred smrtjo. Neka gospodična se me je usmilila in mi verjela, da sem pošten "fantek" in ko je slišala mojo zgodbo, je zajokala. Seveda, oče je bil še ob Piavi, drugega pa pri hiši ni bilo, razen naju dveh sirotic. Sicer pa moram povedati, da sem doživel bridko razočaranje, zakaj Mestni pogrebni zavod je ob pomanjkanju ljudi in zaradi lažje režiije strnil pogreb moje matere z nekim drugim pogrebom, zaračunal pa je oba pogreba, kakor da bi bila dva. Da, že tedaj je bila na mestnem magistratu nerednost celo pri pogrebi. Dostikrat sem pozneje kot časnikar šel pred dnevi Vseh svetih na pokopališče, tako žalostne poti, kakor l. 1918, pa še nikoli nisem imel.

Ko sem na dan 29. oktobra stopil iz urada pogrebneega zavoda, slišim neko klicanje in vpitje: "Dol Avstrija! Živela Jugoslavija!" Bilo je to na Marijinem trgu. Pot me je tako in tako vodila na magistrat, kakor so mi naročile sosede, da moram tam prijaviti materino smrt in prositi za nove krušne karte. Hitro sem stekel na Marijin trg. Čez trg je korakala velika četa mladih

fantov, samih srednješolcev. Pred magistratom se je nabrala že velika množica. In tedaj se je godilo nekaj nepričakovanega: Prišla sta dva delavca in počasi s škripci snela velikega dvoglavega avstrijskega orla s pročelj mestne hiše. Že, bil sem tedaj Jugoslovčan, kar se je dalo, toda avstrijskega orla sneti, to je bilo za mojo otroško dušo več kot predrzno. Še nekaj je bilo zame nenavadno: odkrito povem, da je v letih 1917 in 1918 skoraj vsa Ljubljana v dno duše sovražila g. Adolfa Ribnikarja. G. Ribnikar je bil namreč tržni nadzornik in je imel glavno besedo pri aprovizaciji. Skladišče aprovizacije je bilo tedaj v nedograjeni cerkvi sv. Jožefa. Slišal sem ljudi, kako so kleli in grozili g. Ribnikarju: "Naj le pridejo še enkrat volitve!" Spomnim se nekega moža, ki je tako grozil, pa je bil v poznejših letih eden najhujših agitatorjev liberalne stranke. Seveda, sedaj, ko z mirom gledamo nazaj, dobro vemo, da smo v svojih dušah delali g. Ribnikarju krivico, saj tudi on ni bil vseomogočen in ni mogel s kljuko sneti toliko moke in toliko mesa, kakor ga je potreboval lačni ljubljanski želodec.

Zame pa je bil tedaj g. Ribnikar viden predstavnik zasovražene avstrijske oblasti, tiran in samojed, ki ne daje ljudem jesti. Če pride Jugoslavija, to bo g. Ribni-

V Rosariju je društvo "Triglav" priredilo tekmo balincarjev in postreglo tudi z dobro pečenko.

ZGODBA IZ ŽIVLJENJA V ZGLED IN SVARILO DRUGIM

Kako dragocen zaklad je zdravje, ve človek šele potem, ko ga zgubi, ko morda nima niti upanja več, da bi še ozdravel.

Ker imam v tem sam briske skušnje, lahko o tem pišem. Namen teh mojih vrstic je, da še pred smrtjo povem mojo zgodbo, toliko, da boslužila kot pouk in vzgled onim, ki imajo kak vpliv in oblast nad drugimi in zato tudi odgovornost zanje.

Zato naj moja zgodba pokaže kako se nekateri ljudje, posebno gospodarji, takorekoč igrajo z zdravjem in življenjem svojega bližnjega, in kako, da bi morali biti vsi nasproti svojemu bližnjemu pazljivi, previdni in obzirni in imeti vso skrb tudi za njegovo zdravje pred očmi.

Kot večletni delavec v eni stroki sem se bil nalezal težke bolezni, da sem svojedelo le še s težavo opravljal; pogostoma sem moral od dela izostati, vsled tega sem ga večkrat tudi zgubil. Zdravniki in drugi so mi nujno svetovali naj to stroko dela opustim, ker druge pomoči ni. Toda v kraju kjer sem živel, ni bilo zame primerne dela, zato sem se še dalje silil, dokler nisem omagal.

Ko sem po daljšem času zopet nekoliko prišel k sebi, mi je neki podjetnik ponudil delo, ki je bilo bolj zdravo in sem po nekaj mesecih popolnoma ozdravel.

Več let ni bilo nobene sledi prejšnje dolgotrajne bolezni.

Pa je zmanjkalo dela in dolgo sem brezuspešno iskal dru-

kar že videl! No, ko so snemali avstrijskega orla z magistrata, je stopil na stopnišče sam — g. Ribnikar in je spregovoril: "Proč s to sovo!" Potem je govoril še nekaj o lepi Jugoslaviji in tako dalje. To je bilo moje prvo razočaranje nad Jugoslavijo, da jo je moral prav g. Ribnikar proglasiti.

Sledili so nemirni dnevi. Denarja v hiši ni bilo, treba je nekaj zaslužiti. Prihajali so vojaki, in jaz, ki sem se 30 oktobra po dolgih štirih letih zopet najedel belega kruha, oh, kako je bil sladek, bi ga še rad jedel. Prihajali so vojaki s fronte. Pijano je bilo — odkrito rečeno — vse. Ob belem dnevu so vojaki vseh mogočih polkov tulili: "Trst je naš, Gorica je naša, mi smo jo zasedli!" Seveda so jo zasedli, toda tudi zapustili. Kdo naj jim sedaj tem sestradancem zameri, če so obe mesti prepustili močno opremljeni italijanski armadi!

Toda sleherni vojak, ki je prišel na ljubljanski kolodvor, naj je bil Slovenec, Nemec, Čeh, Madžar, sleherni je na kolodvoru hlastno kupil štruco belega kruha. In s kruhom sem tedaj trgoval ter dobro zaslužil, tako da sva bila s sestro oboja sita. Nekaj neverjetnega se mi je zgodilo: Ponudim iz košare vojaku v neznan uniformi štruco, ta pa omalovažujoče odkloni: "Merci!" Vojak, pa ne mara belega kruha, ne, kaj takega Ljubljana ni videla že štiri leta! Beseda "merci" je bila prva francoska beseda, ki sem jo kdaj slišal in izrekel jo je francoski kolonialni vojak — Anamec.

Se en zaslužek sem imel tedaj. Tedaj sem bil mnogo bolj predrzen kakor sedaj, čeprav mi še sedaj očitajo to napako, dasi jo imam mnogo manj. Demobilizacija ni samo sprostil vojakov, temveč tudi konje. V mrzlem meglenem oktobrskem in nobembrskem vremenu se je po ljubljanskem polju paslo vse polno sestradanih vojaških konj. Mi fantalini smo jih lovili in vodili v sedanjo vojašnico vojvode Mišiča. Za vsakega konja kroin ga voditi skozi mesto!

nico — dobra je bila. Danes si ne bi upal prijeti konja. Le počasi so prihajali mirni dnevi, ki so sledili 29. oktobru. Vsi pa še žive v spominu in ne bodo v dušah tistih, ki so tiste dni doživeli, nikdar izumrli.

Ciril Kočever.

gega, na kar mi je isti podjetnik zopet ponudil delo, toda tako, kot mi je preje vničilo zdravje. Bil sem razočaran nad tem. Že sem začel razmišljati, če bi ga sprejel ali ne. Pa ker sem si bil potrebno orodje oskrbel in s seboj prinesel in ker ni zgledalo da bi mogel skoraj kako drugo delo dobiti in sem bil tudi v stiski za denar, sem, ne da bi se bil upal podjetniku kaj reči, zakaj mi je dal tako delo in ker sem mislil, da nima drugega dela in obenem upal, da se mi bolezen morebiti ne povrne, začel delati. V teku enega meseca se mi je bolezen povrnila in kljub stroškom in previdnosti mi bo ostala tovarišica do groba, razen če bi se zgodil čudež.

Ne vem kaj je dotičnega podjetnika pri tem vodilo, da mi je ponudil tako delo. Kot da mu je bilo žal mojega zdravja. Dal mi je najslabši in najbolj nezdrav prostor; moral sem delati dnevno po več ur kot drugi delavci, da so bili moji domači v skrbeh zame, da se mi ne bi kaka nesreča zgodila.

Med tem časom pa, ko me ni bilo doma, je moj gospodar včasih prišel na moj dom in mojo ženo pomiloval, češ, taka ženska pa taka sirota pri takem slabotnemu možu in v taki revščini, dočim bi s kakim drugim lažje in srečnejše živel in da naj gre vsaj včasih z njim v hotel ali v gledališče. Seveda je moji, zdaj pokojni ženi, zbudil s tem prilizovanjem le stud, ker je kot zvesta in ljubeznjiva žena bila kljub moji bolehnosti in revščini z menoj zadovoljna in srečna, kakor bi morda ne mogla biti tudi z najbolj zdravim in bogatim; bila mnogo zadovoljnejša in srečnejša kakor pa je bila z njim njegova žena.

Pazil sem na svoje zrahljano zdravje, kolikor sem pač le mogel. Pa kaj pomaga...

Ko sem se bil nekoč pri delu močno razgrel, me je gospodar silil, da naj grem nekam po nekem opravku, ko je pihala silna burja in kadila s snegom. Zastonj sem se branil, češ, da je to zame nevarno, da se bom gotovo prehladil, da senaj to odloži, da se prej shladim in posušim, na kar mi je rekel, da mi to ne bo nič škodovalo, samo en glaž vina naj pijem. Ubogal sem. Ko se vrnem, začnem zopet svoje prejšnje neizgotovljeno delo, pri katerem sem se ponovno razgrel in spotil, tedaj me pa hitro pokliče ven, kot da bi bila kaka sila, in mi rekel, da naj primem za trenutek za neko stvar, češ, dajev zvezi z neko avtomatično napravo znotraj. Jaz sem takoj tekel ven in še nisem utegnil, da bi se s čim ogrnil, in ko se vrnem iz prepaha nazaj, se mi je gospodar smejal, češ, da me je samo potegnil. Posledica vsega tega je bila, da sem bil potem dva meseca bolan.

Najbridkejša izkušnja mojega življenja pa je, ko je moj gospodar dobil naslednika. Pri novem gospodarju sem imel izvršiti neko gotovo delo, katero se je moralo na vsak način dovršiti do zime.

Lahko bi bil to delo dovršil v redu. Časa in lepega vremena zato je bilo dovolj. Pa sem bil tako zadrževan in oviran in zaposlen z drugim delom, ki ni bilo tako nujno in, ki bi ga bil lahko kdo drugi opravil. Nujno sem gospodarja opominjal, naj me vendar pusti dovršiti to delo, dokler je toplo in suho vreme, ker sicer bom moral delati tudi v najslabšem vremenu in mrazu. Pa vse zastonj. V resnici je prišlo slabo in mrzlo vreme. Delal sem nekaj dni v silni burji, da mi je pretresalo kosti in mozeg in komaj delo dovršil, dokler ni začelo zmrzovati. aZdnji dan, že pravi zimski dan, sem delal, že ves bolan, še nekaj časa ponoči, pa to tudi drago, drago — plačal!

Posledice so sepokazale takoj, že zadnji dan mojega dela in sem po dvamesečnem bolehanju in vidnem hiranju tako resno in nevarno zbolel, da se je bilo bati najhujšega in da sem bil že previden in pripravljen za smrt.

Sicer umrl nisem, a prejšnjega zdravja ni bilo in ga od tedaj ni več, vsled česar sem postal za delo popolnoma nesposoben.

Pa to bi še ne bilo tako hudo, ko bi ne postala žrtev tega tudi moja tako dobra žena, družini in številnim otrokom tako potrebna in skrbna gospodinja in mati, ki je ne le zdravje, temveč tudi življenje izgubila. Ker sem jaz postal za delo nesposoben, je padlo vse breme skrbi za dom in družino na rame moje žene. Oskrbovala je doma družino in doma vse naredila, potem pa še hodila na delo, da je zaslužila vsaj za najpotrebnejše. Toliko delo in skrbi so ji konečno spodkopale zdravje. Začutila je bolezen nekaj mesecev pred smrtjo in morda bi se bilo dalo še pomagati, če bi bila šla k zdravniku in bi delo opustila.

Jaz sem jo večkrat silil naj delo kar pusti in gre k zdravniku, ker se vsled sumljivih znamenj bojim, da gre za nevarno bolezen, pa se ni mogla odločiti, ker se je bala, da ne bi družina stradala. Toda meni sta pa ves čas strah in bojazen navdajala sree. Nisem se mogel znebiti slutnje, da se vse to ne bo srečno izteklo in sem ji ponovno prigovarjal naj vendar gre k zdravniku, čeprav zato delo pusti ali zgubi, da ne bo prepozno, če morda že prepozno ni. Ničas, ne denarja zdaj, sem rekel, ko bi se morda še dalo pomagati, potem pa, ko bo prepozno, bo pa vsega, časa in denarja; vse bomo storili, vse poskusili, vse si prizadeli, da bi Te rešili, pa bo vse zastonj. Torej pojdi!

Šla je k zdravniku, pa to je bil zdravnik samo po imenu. Niti preiskal je ni in kar na njene besede je ugotovil, da vse to prihaja od preveč dela.

Čez par tednov potem se jepa drugače pokazalo. Drugi zdravnik je ugotovil resno in nevarno bolezen in takoj odločil prevoz v bolnišnico, kjer je že v nekoliko dneh po težki operaciji — umrla.

Prišlo je vse v resnici tako in še hujše, kakor sem jaz slutil. in se bal.

Postali sta kar dve žrtvi: ena je v grobu, druga je na robu.

Lahko si vsakdo predstavlja položaj družine, ko jej umrje gospodinja in mati, ko oče ni več zmožen za delo in zaslužek, ko so otroci brez materine oskrbe in prave vzgoje in ko so v vednem strahu, da zgubijo še očeta, ko družina nima zadosti potrebnih sredstev za življenje, ko je zadolženo posestvo na tem, da propade.

In vse to gorje izhaja iz lahkomišljenosti mojega gospodarja. Da, vsega tega bi ne bilo, ko bi bilo več previdnosti, pazljivosti, obzirnosti, več pametnega ravnanja in skrbi za zdravje svojega bližnjega.

Za take "malenkosti" se ljudje, posebno če gre za njih bližnjega, navadno kaj malo zmenijo in so zato pogostoma vzrok večje ali manjše škode ali nesreče drugega, postanejo včasih posredni povzročitelji bolezni ali celo smrti svojega bližnjega; postanejo posredni ubijalci svojega bližnjega, ne da bi se tega sploh zavedali ali slutili.

Zato pa nam ne sme biti kaka neumestna šala, lahkomišljenost, brezobzirnost nasproti bližnjemu "malenkost".

Mnogi imajo za malenkost, ko kar tja v en dan vržejo kako žaljivo besedo ali opazko in se zanjo sami še zmenijo ne, a za onega, nakaterega meri, je lahko resna stvar, vsled katere vtegnejo nastati večje ali manjše neprilike.

Večkrat se je že tudi zgodilo, da je kaka prav majhna nepazljivost povzročila veliko nesrečo; da je pri igri koga sunil ali celo do smrti poškodoval, da se je kdo ponesrečil vsled zanikarnosti, ker ni kdo stvari pospravil ali jih imel v redu ali je imel kaj drugega kje nastavljenega. Či tal sem nekoč, da je šla neka mati z otrokom po hodniku in stopila na lupino banane in tako nesrečno padla, da se je otrok ubil.

Veliko in pogostoma grešijo tudi kadilci, ko brezobzirno kadijo in se ne ozirajo ne na sostanovance in ne na sopotnike.

Posebno skrb za življenje bližnjega morajo imeti tisti, ki živijo z bolnimi ali bolehnimi osebami.

Večkrat se zgodi, da kak star človek, tudi oče ali mati, ki je slabega zdravja mora opravljati dela, ki bi jih brez težave opravil kdo drugi, mlajši in močnejši.

Kolikokrat je kriva mehkužna in nepokorna hči bolezni in smrti svoje matere, ker pusti bolno in slabo preveč delati in ji je več za njeno lahkomišljeno življene, kakor pa za dobro mater!

Posebno pazljivost in previdnost pa je priporočati gospodarjem in gospodinjam, da niso vzrok kake škode ali nesreče svojih delavcev in poslov.

Ing. Maschwitz, 19 novembra 1939.

Častiti gosp. Janez!

Gotovo ste že po mojem bratu zvedeli, da sem sedaj v Lug. Maschwitzu. Mi gre čisto dobro in sem se že precej privadil. Sredi vrtov in travnikov zaživi človek svojo prvo mladost tam nekje na jugoslovansko-nemški meji.

Danes imate romanje v Lujan. Ta dan je bil za mene v prvih letih doživljaj kot malokaj, toda to leto je usoda drugače odločila. Sicer bi od tukaj lahko peš tja šel (pač lep prehod!) toda to nestanovitno vreme me ni pustilo. Tukaj je bil okrog poldneva zelo močan veter in vmes je deževalo. Tako vidite, da na tem dnevu, ki za Vas pomeni dan napornega dela in skrbi, sem tudi jaz v mislih mnogokrat bil pri Vas.

Družina pri kateri se nahajam ima sina edinega katerega imam na skrbi. So sudetski Nemci, zelo dobri ljudje. Imajo 2 ha zemlje, toda ker niso kot kmečki otroci, se ne morejo prav na poljsko življenje privaditi. Imajo velik travnik, ali ker ne veje kositi, so travo kar tako pustili, kar živina ni mogla na paši požreti. In sedaj imam priliko, da lahko malo delam. Naredil sem jim rotišče za koso, to lepo sklepal in jim že skoro polovico travnika pokosil. Od tega je že mnogo kot krma pod streho. Pri tem sem spoznal, da je v meni še mnogo kmeta in da nimam zastonj širokih dlani.

Sprejmite mnoge pozdrave in pozdravite vse naše.

Andrej Lah.

BREZMADEŽNA V HUIGRI

Vsaka dežela ima svoja izbrana svetišča Marijina. Naš rojak Bogomil Trampuž, duhovnik-salezijanec, sporoča iz Ekvadorja, kako tudi tam raste vsak dan bolj slava Brezmadežne v votlini Huigre, katera je prav v tem letu 1939 obhvarovala svoje ljudstvo strahotne povodnji, katero je povzročila vsako leto reka Čančan.

Tamkaj živi B. T. ki se sedaj trudi, da se Mariji tam postavi tudi primerno svetišče.

Trampuža Bogomila naši cenjeni bralci že poznajo iz njegovih dopisov. Upamo, da se bo tudi dobil kdo, ki bo žrtvoval kak dar za namene tega svetišča. Pošlje pa naj prispevke kar na naslov našega uredništva.

Tukaj objavim njegovo pismo:

Sprejmite tisoč najpristržnejših misijonskih pozdravov. Prilagam knjižico in podobico naše nebeške mamice, ki jo imam v moji župniji in na čast kateri gradim sedaj lepo svetišče. Knjižico sem jo spisal, da bi bolj zvala pozornost Marijinih sinov, in upam da bom z navdušenjem teh venčal moj ideal. Obračam se tudi na Vas, da bi potem Vašega Duhovnega Življenja zbudil kaj duš in da bi mi pomagale pri tem delu. To svetišče z lepo sliko, bo en perfekt Lourd v Ameriki. Zato se obračam na vse, da bi pomagali. Kako bi bil vesel če bi tudi izseljenski Slovenci imeli pri tem svoj delež.

Nekaj za matere KAKO ZAPOSLIŠ OTROKA

Saj je res križ, če moraš sama gospodinjiti, kuhati in pospravljati zraven pa biti še za varuhinjo neboljnim otrokom. Mali otrok je že tak, da hoče biti vedno zaposlen, ne da miru in ti je za petami, kamorkoli se ganeš. Vse hoče vedeti, sproti mu odgovarjaj pa imaš istočasno za deset drugih stvari skrbeti. Vsak hip hoče kaj drugega od tebe, ti pa bodi njegova potrpežljiva strežnica. Da, da, hudo je. Upreti se pa seveda ne moreš, sicer ti otrok piska na svojo prirojeno piščalko tako presunljivo melodijo, da ti gre skozi mozeg in kosti, in ne odneha preje, dokler mu ne ustrežeš. Prvi mora biti v hiši, ob njem je vse drugo postranskega pomena, celo omaka, ki se ti morda pali prav tedaj, ko ti malemu trinogu strežeš.

No, seveda je križ z otroki. Toda le, če si ne znaš pomagati. Saj imamo tudi sredstva, da takegale majhnega trinoga ukrotimo in še nič preveč nasilna niso. Samo znati je treba — kakor pač povsodi.

Zdrav otrok mora vedno nekaj delati. Sam si pa dela ne zna poiskati. To moraš storiti ti, ki si njegova varuhinja. Sicer pa ga ni tako težko zaposliti, kot si to nekatere matere in varuhinje domišljajo. Na stotine je načinov s katerimi lahko otroka zamotiš, da imaš potem nekaj časa mir pred njim. Pripravi mu prostorček ob oknu, da lahko opazuje življenje in vrvenje na cesti. Boš videla, kako bo opazoval mimoidoče, poštarja pse in mačke, ki bodo šli mimo okna. Sprašuje te o vsem, kar spodaj vidi, ti pa mu mimogrede ob drugem delu odgovarjaj. Boš videla, kakšen zanimiv in duhovit razgovor se bo razvil med vama.

Seveda pa otrok s samim opazovanjem dolgo ne bo zadovoljen. Njemu se hoče gibanja. Zato mu reci, naj ti pomaga pri delu. Kadar pomivaš, naj ti nalije vode, naj briše leseno posodo in tako, ki se ne ubije. Če naredi svojo stvar samo napol in moraš ti še enkrat za njim brisati ne pomeni to zate vendar nikake izgube časa, ker bi bila morala itak sama vse pobrisati. Tudi sicer mu pusti, da ti pri delu pomaga. Ne kaj težkega, toda kaj malega bo vedno rad in z veseljem storil.

Če moreš in je brez nevarnosti zanj, ga spusti več-

V kratkem bom spisal knjižico o čudežih, ki jih dela Sveta Marija in vso zgodovino. Kaj mislite o tem? Jo bom spisal v španščini in slovenščini. Mislim da bo Vaša tiskarna izvoljena za natis.

Z največjim spoštovanjem ostajem Vam vedno prevdani v
Gospodu
Milko T.

**

SE ENA IZ EKVADORJA.

V Ekvadorju misijonari tudi Slovenec salezijanec Dionizij Vrhovnik, v Macasu, 120 km oddaljenem od Río Bamba.

Nanj so se obrnili rojaki iz domovine s prošnjo, naj sporoči, če bi bili tam dani pogoji za ustanovitev kolonije.

Odgovor misijonarjev je kaj poučen.

Opisuje najprej podnebne razmere. Radi visoke nadmorske lege klima služi našim. Deževja je zadosti za gojenje vseh kulturnih rastlin. Za prodajo bi bili sledeči pridelki: kava, kakao, banane, vanilija, mani, oranže, sladkorni trs, najbrže tudi kavčuk in bombaž in ananas.

Političen položaj je tudi ugoden, čeprav je vlada framazon-ska, ker je v resnici dana verska svoboda.

Gospodarski pogoji so taki, da se da lahko živeti.

Zemljišče je prav lahko dobiti.

Pravi misijonar, da je Ekvador dežela, ki je morda najprimernejša, da bi se tam začelo s slovensko kolonizacijo.

krat k vodi. Menda je vsem otrokom že nekako prirojeno, da so najbolj srečni takrat, kadar smejo brozgati in čofotati. Zavihaj otroku rokavce, pripaši mu gumijast predpasnik ali pa takega iz povoščenega platna, pa se bo začela zabava. Daj mu škapec ali večjo pločevinasto skledo, pa zajemalko ali majhen vrč in videla boš koliko časa se bo otrok s prelivanjem vode zabaval. Tudi perejo otroci strašno radi. Daj mu kake prtičke, ki jih za kaj drugega več ne rabiš, pa naj jih po mili volji pere, izpira, ovija in suši, pa zopet srajčko in krilce. Seveda pa mora biti krilce tako, da ga ni škoda, kakšne čipke za punčkine obleke niso primerne. Postavi mu škapec ali skledo v drug večji škapec, pa ob tej zabavi tudi tla ne bodo tako silno mokra, da bi se skoraj ne posušila. Sicer pa naj se otrok že zmlada nauči, da za seboj pospravi in posnaži, kar je zamazal.

V sobi se ti bo otrok najraje zabaval z železnico ali vozom. Saj ni treba, da mu daš dragoceno igračo v roko. Otroku, ki ni razvajen, je železnica in voz vse, kar mu pride pod roko: pručica, smetišnica, lesen zabojček, polence. Na tej železnici prevaža vse: stare zvezke, punčke, knjige in druge igrače, najraje pa seveda tebe. Pa ni treba, da se zares vsedeš na njegov vlak. Lahko ostaneš mirno na svojem mestu in šivaš in krpaš dalje, le voznega listka, ki ti ga je mladi vlakovodja dal v roko, ne smeš izgubiti. Pa seveda tudi moraš govoriti z njim in mu od časa do časa povedati, kako srečna si, da se tako imenitno voziš.

Kadar pa imaš zares tako opravilo, da svojega malega nikakor ne moreš kratkočasiti, pa mu daj v roke kake slike ali ilustrirane časopise, da v njih išče svoje avtomobile, ovčke in psičke. Pa še kak svinčnik in kos papirja mu žrtvuj. Boš videla, kakšne umetnije bodo iz tega nastale. Seveda pa papir, na katerega naj mali umetnik riše ali piše, ne sme biti majhen. Cela časopisna rjuha bo za takega umetnika komaj zadosti velika.

Poleti, ko gresta z otrokom na vrt, je zadeva seveda lažja. Zdaj pusti otroka, da bo smel približno delati vse, kar bo sam hotel, pa boš videla, da se tvoji vladi ne bo upiral.

Najboljša zabava za otroke pa so tovariši in tovarišice njegovih let. Najboljši je seveda bratec ali sestra. Če pa tega ni, pa sosedov fantek ali deklica. Taka živa igrača bo navadno na kaj preprost način rešila vprašanje, kako zaposliti otroka.

OPAZOVALEC

Jugoslovanski senat je bil voljen 12. nov. Senat ima 47 mest od katerih so dobili JRZ v Sloveniji vsa 4 mesta, v celi državi 29. Maček (HSS) ima 11 in srbski demokratje 3 mesta, zemljoradniki pa 4 mesta.

Vsa rudniška produkcija v Jugoslaviji je sedaj pod neposrednim nadzorstvom države. Znano je, da je Jugoslavija zelo bogata na kovinah, ki so prepotrebne za vojno industrijo, tako zlasti aluminij in baker.

Jugoslovanski Nemci so se z bali preselevljanja. Nimajo nikake želje, da zapuste Jugoslavijo in so se že začeli odpovedovati svojemu nemštvu. V Jugoslaviji so šteli skoro pol milijona Nemcev, ki žive zelo številno zlasti po Sremu in Vojvodini in Slavoniji.

Beg z dežele je pojav, ki dela skrbi italijanski državi. Saj vse vaško prebivalstvo upa na ugodnejše življenje v mestih. Vlada je zato postavila zakone, s katerimi skuša ta beg iz dežele ustaviti. Zakon odreja, da se ne sme nihče preseliti v kraje z nad 25.000 prebivalcev in v pomembna industrijska središča, če ne dokaže zato posebnih razlogov, ki so tudi predvideni v zakonu.

Judje v Jugoslaviji. Ko je na nemškem postalo Judom vroče, si pomagajo, kakor morejo. Ker nemške oblasti izseljenje Judov, katerim so pobrali vse imetje, močno pospešuje, zato so našli način, kako priti v Jugoslavijo, kjer imajo, zlasti v Zagrebu mnogo sorojakov. Kljub oblastni zabrani se je tako število Judov v Jugoslaviji že znatno pomnožilo. Mnogi, ki so bili namenjeni v Jugoslavijo le prehodno, na potu v Palestino, so napravili kar korenine v naši državi.

V Kresnicah pri Ljubljani se je na genljiv način vršilo slovo priljubljenega župnika Janeza Dolinarja, ki je 34 let vodil faro. Odšel je v pokoj.

Profesor Jože Plečnik, najznamenitejši sodobni slovenski arhitekt, ki uravnava razvoj moderne Ljubljane, je bil imenovan za častnega ljubljanskega meščana. O njegovih delih za Ljubljano bo izšla posebna knjiga. Ustanovi se tudi "Nagrada profesorja Plečnika za dijake arhitekture na ljubljanski univerzi".

Nova tržnica v Mariboru, ki je za povečano mesto že nujno potrebna, se bo zgradila na Vodnikovem trgu po načrtih arhitekta Černigoja.

V Kočevju je 13. okt. umrl dekan Ferd. Erker.

NEKAJ PRIMORSKIH

Josip Srebrnič, ki je bil 1921 leta izvoljen za komunističnega poslanca je od tedaj odslužil že dvakrat po 5 let konfinacije in še 2 leti zapora. Zadnje čase je živel tiho življenje v Solkanu, pred nekaj dnevi pa je zginil neznano kam. Menijo, da je odšel v Jugoslavijo.

Idrijski rudnik je prešel v roke delniški družbi "Monte Amiata". Ima pa v tej družbi sedaj večino delnic država in stoji pod nadzorstvom finančnega ministra.

Kobarid. Asfaltiranje državne ceste do Boveca je končano. Samo okrog dva kilometra ceste iz Kobarida proti Trnovemu še nista modernizirana. Pripravljalna dela za elektrarno sedaj tudi počivajo. Nadaljujejo se pa dela pri "ribniku" na "konjskem britofu".

Šebrelje. Blagoslovili smo nove orgle v župni cerkvi. Blagoslovil jih je naš domačin gosp. Ivan Rejec, župnik v Opatjem selu, ki je imel tudi slovesno sv. mašo, pri kateri je govoril g. I. Petrič,

kaplan v Cerknem. Mogočno in ubrano je pel domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom g. organista I. Zupanja. Petje je spremljal na novih orglah domači gosp. župnik. Polna cerkev, katero so fantje in dekleta za to svečano priliko okusno ovenčali, se je veselila lepega petja in je ga občudovala nove orgle. Največja zasluga gre gospodu župniku Podobniku. Od kar je prišel pred dvema letoma k nam kot novomašnik, se neumorno trudi, da bi olepšal našo župno cerkev. Najprvo jo je dal po mojstru Peternelju iz Cerkna čedno prebarvati in prepleskati. Potem je preuredil cerkveni kor in napravil nov tlak. Sedaj nam je oskrbel še nove orgle.

V Kromberku pri Gorici je umrl Anton Cotič. 7 otrok joka za prerano umrlim očetom in vdova, ki ima tukaj v Argentini dva brata; Belingerja Rudolfa gotovo mnogi rojaki poznajo. Živi v Villa Devoto. Rajni je umrl na posledicah operacije, ki jo je prestal pred dvema leti.

V Aumetzu na Francoskem so ob priliki proslave kraljevega rojstnega dne zapeli kot uvod Doktorjevo pesem "Bog čuvaj Jugoslavijo". Ta pesem je izšla v Duhovnem življenju.

Iz Francije so se naši sezonski delavci delo pred dogovorjenim rokom in radi tevrnili slabo zadovoljni. Mnogi so pustili ga zgubili 10 odstotkov plače. Večji udarec pa je bil padeč franka, ki je padel pod dinar. Izselj. duhovnik Camplin svoje dela ne more več v redu opravljati, ker prometna sredstva ne delujejo več normalno. Zato je bil tudi odpovedan slovenski zbor, ki se je imel vršiti za vse rojake v Franciji 15. okt. in na katerega je imel priti tudi sam pariški nadškof, kardinal Verdier. Ker je pokazal ta častiti mož toliko naklonjenost do Slovencev, so mu podarili lep slovenski album.

V Nemčiji so nekateri sezonski delavci tudi pustili delo, a večinoma so dokončali dogovorjeno delo. Ivan Škafar, izseljenki duhovnik je bil koncem oktobra še v Nemčiji.

Zagrebsko radio postajo prevzame Hrv. seljačka stranka, to je najmočnejša politična skupina na Hrvaškem.

Nov vojni zakon v Jugoslaviji se že pripravlja. Do sedaj so bile volitve javne in se je moglo vršiti mnogo nasilstva.

Šmartno pri Litiji. Vršil se je zelo lep cerkveni koncert. — Regulačijska dela na Kostrevisčici so dokončana. Dva meseca so imeli dela in zaslužka domačini in nevarnost poplav je v nadalje preprečena. Sadna letina je bila letos izredna, ajde pa nič. — Umrl je v Ustjih gostilničar Grčar.

Iz Horiča se je poslovil župnik Cuderman in je odšel v Rateče-Planico.

Švica. je nakupila v Jugoslaviji večje število krav in bikov — za klobase. Dolej je dobivala te živali iz Danske.

Iz Skocjana pri Mokronogu zvemo, da je umrl v Grmuljah Kirar Frane.

"Ljubljana" nova jugoslovanska torpedovka je bila 7. okt. sprejeta v vojno mornarico. Zastavo ji je darovalo mesto Ljubljana s svojim grbom.

Narodno gledališče v Mariboru je praznovalo 20 letnico svojega dela. 27. sept. 1919 je priredilo prvo predstavo, Jurčičevega Tugomera. Pred vojsko je že obstajalo dramatično društvo, ki je imelo seveda mnogo težav v nemškutarskem Mariboru. Sedanji Maribor pa ima čisto slovensko lice in gledališče vredno predstavlja drugo slovensko prestolico.

Novo mašo na Jesenicah je pel Joško Žabkar 24. sept.

Mednarodni kongres slavistov, ki se je

Ob zaključku svetogorske 400 letnice v Lujanu.

imel vršiti v Belgradu je dosegel zaradi novega položaja le malo pričakovanega uspeha. Radi dogodkov so izostali Čehi in Poljaki in je vse kongresno delo ostalo v glavnem omejeno le na tri jugoslovanske narode. Slovence je zastopal dr. Ramovš.

V Dolu pri Ljubljani je pričela ordinirati zobozdravnica dr. Marija Klemenec, ki je doslej z velikim uspehom delovala v Zagrebu, kjer je tudi uspešno delovala svoj čas kot voditeljica cerkvenega petja.

V Novem svetu pri Črnem vrhu je tako nesrečno padla z lestve 62 letna Marija Bogataj, da je na poškodbah umrla.

Mestna hranilnica ljubljanska slavi letos 50 letnico ustanove, ki je najmočnejši ljubljanski denarni zavod. Vloge znašajo skoro 500 milijonov Din. Njeno delovanje je zelo pomembno za razvoj slovenskega življenja. Naj navedemo par podatkov. — MH je v veliki meri pomagala investicijski delavnosti pri nas. Raznim občinam in drugim javnim ustanovam je hranilnica doslej izplačala 320 posojil za okoli 127 milij. din. S tem zneskom je bilo zgrajenih 142 šol, 8 cerkev, 5 elektrarn, 4 bolnišnice, 7 ubožnic, 33 vodovodov in vodnjakov, 5 sodnih in uradnih poslopij, 23 mostov, 6 gasilskih domov, 41 občinskih stanovanjskih hiš, 27 občinskih uradnih poslopij itd. Nadalje je samecu mestu Ljubljani posodila MH nad 125 milijonov din, iz katerih se je v Ljubljani ogromno zgradilo. Poleg tega je MH tudi v veliki meri izdatno podpirala slovensko kulturo. V zadnjih petih letih je MH izplačala za razne prosvetne, verske, socialne in sportne podpore 2.3 milij. din, odpisala pa je v iste namene 2 milij. din. Za zgradbo nove ubožnice v Ljubljani je MH dala leta 1931 znesek 5 milij. din, nadaljnjih 5 milij. din pa je določila v isti namen ob svoji 50-letnici.

Nova stanovanjska kolonija v Ljubljani za Bežigradom je že dodelana. Mestna občina je zgradila dve zgradbi, ki imata 48 zdravih a cenih stanovanj. Posebe še je otroško zavetišče. Stalo je delo 3.5 milijona din.

Dr. Anton Vagaja, upokojeni poštni ravnatelj, rojen v Trstu, je umrl v Ljubljani 4. okt. Do prevrata je služboval na pošti v Trstu.

Iz Mirne peči poročajo, da se je mladinska prireditev 27. avg. zelo lepo obnesla. — Tudi elektrika je napravila korak naprej. Prišla je že do postaje. Le na postaji še svetijo petrolejke. — Šolo bi tudi potrebovali novo. Saj je sedaj že 6 razrednica s 4 paralelkami, prostor pa tako stisnjen.

Pokojninski zavod v Ljubljani je kupil del nunskega vrta, 4200 kvadratnih m., tam bodo v kratkem zrastle nove hiše, ki bodo v krasni novi Ljubljani. Svet leži blizu muzeja.

Trst in radio. Z ozirom na velikost je Trst prvi po številu radijskih naročnikov in to kljub temu, da je to mesto v tako imenovanem "gluhem območju" in se vse radijske postaje zaradi "nesrečne" lege Trsta slabo slišijo. Tržačani se zdaj potegujejo za to, da bi dobili še eno lokaino radijsko postajo za en kilovat, ki gotovo ne bi preveč stala. S pomočjo te postaje bi naročniki ujeli vsaj še en državni radijski spored. Vse italijanske radijske postaje so namreč razdeljene na oddajo treh sporedov, ki jih prenašajo določene postaje. Tržačani so vezani samo na svojo postajo, medtem ko druga italijanska mesta stoje v območju več postaj.

NEKAJ IZ PREKMURJA

Črensvci. Zapustili sta nas gd. Petrič Elizabeta i Neža Olimpija učitelici. Prva je premeščena k sv. Vrbani pri Ptuj, druga pa je dobila dopust, da se dopuni v znanstvu na višji pedagoški šoli. V Črensovcu je imenovana učiteljica g. Žižek Katica domačinka. — V Ljubljani v bolnici je vmro bivši učitec Križner.

Iz G. Bistrice zvemo, da je vstopil k Salezijancem v bogoslovje Kreslin Martin.

Trnje. Vrnila se je nazaj na staro mesto učiteljica gospa Grašaničeva.

V Žižkih je umrl 81 letni Horvat Anton (oče sedanjega župana).

D. Bistrica. Naša ves je začela precizirati delati. Nastavili so nekse novo društvo, v šterom ščejo prej izobraževati dijaki, ki so komunističnega mišljenja nas kmete. Pritegnoli so mali broj nepremišlene mladine, štero na svojih sestankaj navdušujejo z govori i deklamacijami sumlive vsebine. Vnogo zanimivoga smo že na tej sestankaj čuli. Posebno se na tej sestankaj odlikuje naših par dekeo, ki edna od druge zna lepše deklamirati. Edna pravi v svojoj deklamaciji: da mi "gospode nečemo!" A one. Par mesecov

so bile v nemčiji i jih vidite na vulci z odrezanimi i odulceranimi vlasmi, v novo formo zašitimi dindličkami i kaputami i z naphanimi taškami. Mi tem našim gospodičnam povemo samo to, če so one kmetške hčere i se navdušujejo za bolšo bodočnost kmetiskoga stana, se naj k tomi primerno oblačijo i oponašajo. Nikar ne paše vkup: "Mi gospodo nočemo!" same pa baronico igrajo. — Dolnji bistričanec.

VAŽNA ANGLEŠKA SKRIVNOST

Takoj po svetovni vojni so angleški vojaški krogi zbrali izkušnje, ki so si jih pridobili v štirih letih in začeli misliti na bodočnost. Izpredvideli so, da je njihova glavna moč vedno na morju in da je tu treba zastaviti vsesile, da bodo tudi nadalje še nedotakljivi. Svetovna vojna je tudi pokazala, da se angleška mornarica vsakega drugega sovražnega orožja lahko ubrani, le podmornice so bile slej ko prej kočljiva zadeva, zoper katere ni bilo povsem varnega sredstva. S prisluškovalnimi aparati proti letalom so dosegli, da odkrijejo sovražna letala iz zadostne daljave, da se topništvo na ladjah lahko pripravi, tudi če bombniki napadajo v tako imenovanem "navpičnem napadu" z velikih višin. Proti topništvu sovražnega brodovja je bilo topništvo angleškega brodovja povsem doraslo in se je v teku let po vojni še izpopolnilo — tudi tu se angleškemu imperiju in njegovemu brodovju ni bilo treba bati končnega poraza. Zagonetno vprašanje so bile le — podmornice, ki so jih v svetovni vojni in prav do zadnjih dob opazili šele, ko je bilo že prepozno, ko je podmornica že izstrelila svoj torpedo v bok ladje. Boj s podmornico je takrat že zamujen. To je bila največja skrb vseh, ki so imeli nalogo skrbeti za varnost angleškega imperija.

Winston Churchill, pa tudi vojaški strokovnjaki, kakor generalmajor Temperley, so leta in leta delali na to, da se ta nedostatek angleške obrambe za vsako ceno odpravi. V mnogih in mnogih okrožnicah in razpisih so pozivali inženirje naj iznajdejo nekaj resnično uspešnega zoper podmornice. Razpisovali so nagrade in se zavezovali, da bo mornariško poveljstvo zares porabno iznajdbo odkupilo, tudi niso pozabili pri tem namigniti, da se o denarju ne govori.

Pogoji teh razpisov so bili, da nova iznajdba s popolno zanesljivostjo odkrije sovražno podmornico, še preden bi priplula do nevarne bližine in to v vsakem primeru, bodisi, naj podmornica drzno drvi v morju proti brodu s hitrostjo kot japonski "živi torpedi", ali pa, da ob ustav-

ljenih motorjih, ker prisluškovalne aparate za podmornice v gibanju so poznali že v svetovni vojni, imela jih je angleška in pa francoska vojna mornarica, toda vsi ti aparati so se izkazali za nezadostne in so jih kmalu povsod popolnoma opustili, danes ležijo po skladiščih kot turški topovi v veži ljubljanskega magistrata. Toda angleška admiraliteta je bila neizprosna, nova iznajdba mora odkriti tudi "spečo podmornico", zato je vse druge pripomočke odklanjala.

Po mnogih in mnogih poizkusih — in tudi stroških — danes angleška vojna mornarica že ima tak aparat. V ljudski govorici se imenuje "detektor podmornic", strokovno "SMD 218". Nihče ne ve, kaj te črke prav za prav pomenijo, tudi ni znano, kdo je novo iznajdbo iznašel, kakšna je in po kakšnih načelih deluje. Po Londonu pa se govori, da jo je iznašel neki nemški profesor fizike, ki je moral oditi iz Nemčije in je hotel tudi na Angleščem od svojega znanja živeti.

Prvič so ga preizkušali pred 18 meseci pri La Valetta v Sredozemskem morju na neki majhni križarki, ki je imela svoje pristanišče na Malti. Preizkušali so ga v največji tajnosti, niti poveljnik križarke ni vedel, kaj se na njegovi ladji dogaja. Ob aparatu so bili samo iznajditelj in nekaj strokovnjakov, ki jih je poslalo mornariško poveljstvo. Nekje okrog križarke jeplula "neznana podmornica", ki se je oddaljevala in približevala, potapljala in dvigala, pa tudi na podmornici nihče ni vedel, čemu vse to na praznem morju.

Šele ko se je izkazalo, da aparat brezhibno deluje, da odkrije vsako podmornico, njen položaj in globino, je iznajditelj razložil, kako deluje in kako je treba ravnati z njim. Mornariško poveljstvo je patent odkupilo in danes je to največja skrivnost angleške vojne mornarice, ki jo najbolj skrbno varujejo.

Prva ladja, v katere trup so vdrali novo napravo, je bila "Hood". To je največja in najmodernejša angleška vojna ladja in največja vojna ladja na svetu sploh; če so najprej to ladjo opremili z novim aparatom "SMD 218", je to zadostno znamenje, da mu poveljstvo zaupa in da je tisto sredstvo zoper podmornice, ki so ga iskali. Sedaj se izdeluje v večjih množinah in moštvo se vadi v ravnanju z njim. — Poročevalski urad vojne mornarice, sicer ne poroča, kakšni so uspehi tega aparata, dejstvo pa je, da so se morale nemške podmornice z Atlantskega oceana zelo umakniti. Seveda se uradno nikoli nebo reklo: To je dosegel pa "SMD 218".

Ne POZABITE, da se bo vršila srčkana otroška prireditev

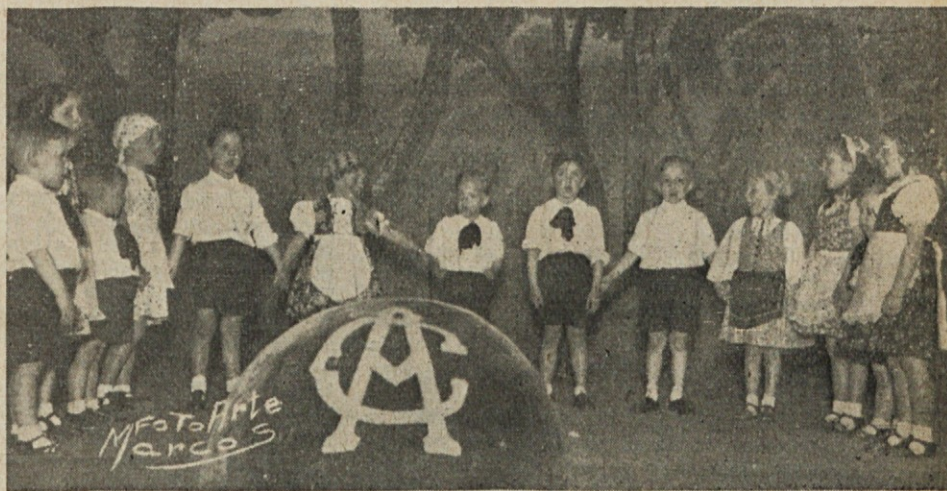
NA PATERNALU, AV. DEL CAMPO 1653

v dvorani poleg kapele slovenske službe božje

17. DECEMBRA, ob 4 uri popoldne.

Najprej bodo molitve potem prireditev v dvorani.

Brez vstopnine. — Prosti prispevki za slovensko šolo!

Naši malčki so nastopili v armenski dvorani.

LISICA ZVITOREPKA

Ko se je Zvitorepka vrnila, ni našla ne svinjčeta ne volka. Brž jo je odplela domov, meneč, da jo tam čaka dogovorjeni delež. Pa kako je debelo gledala, ko tudi doma ni bilo o svinji ne sluha ne duha!

"Ne zameri mi, kuma", se hiti volk opravičevati; "veš, pujskovo mesce je bilo tako sladko in okusno, da nisem mogel nehati, dokler ga je še bilo; samo zadnje krače sem ti še prihranil. Le pojdi v gozd, tam za grobljo jih najdeš!"

Zvitorepka se je nemudoma vrnila v gozd, da si poišče krače, ki so še ostale volku. Iztikala je okrog groblje in iskala, a našla ni nič drugega kakor leseno kljuko, ki je imel kmetič zanjo svinjo obešeno.

Da jo je požrešni stric tako grdo oplahotal, to je lisica peklo in jezilo, da bi se bila najrajši iz same jeze zgrizla. Vrh tega ji je tudi ženeznansko krulilo po želodcu, a ozlovoljena se je vrnila v volčjo kolibo in za trdno sklenila, da se o svojem času hudo maščuje nad obgoltnim Lakotnikom. Toda dobro vedoč, da s telesno silo pri volku nič ne opravi, je srkbeno skrivala svoje zlobne nakane ter se je delala, kakor da bi bila najzvestejša prijateljica svojemu stricu.

VOLK LAKOTNIK

Drugo jutro je že na vse zgodaj volku zopet krulilo po trebuhu, kakor da je ves teden gladoval in zobe v steno tiščal.

"Sliši, kuma", pravi Lakotnik, "ne veš li, kje bi se dobilo kaj za pod zobe? Tako sem lačen, da se kar tresem!"

Zvitorepka je slišala, kako je volku krulilo po trebuhu; toda naredila se je nevedno in je vprašala: "Kaj je neki to striček Lakotnik, ali ti kvakajo žabe v trebuhu, ka-li?"

"Drži jezik za zobmi, poniglavka," odvrne volk, "pa mi priskrbi rajši pošten zajtrk, če ne požrem tebel!"

"Eh, tebi se pa tudi takoj nos zaviha!" mu očita lisica; "le malo počakaj, kmalu boš sit! Pri novovaškem krčmarju so baš včeraj zaklali dvoje tolstih svinet, a meso so razobešili v hramu. Vse sem si natanko ogledala, a menila sem, da bi nekoliko povarčevala s to zalogo in jo prihranila za zimo, ko bo šlo nama še hujše za nohte."

"Saj nisem tak strašen snedež, kakor se ti zdi, kuma. Priskrbi mi le eno gnjat, pa bom zadovoljen in tih; pa hitro, da ne omedlim od same slabosti! Kaj mi mar drugo meso, četudi ga shranjuješ do trde zime, samo da imam danes gnjat, o! sladko gnjati!"

Zvitorepka se je dala preprostiti; vstala je z ležišča, pokrtačila kožuh ter si pogumno zavihnila resaste mustače. Nato sta se odpravila k novovaškemu krčmarju na kolino.

Ko sta se prithotapjila do krčme, je lisica brž zlezla skozi lino v hram in porinila volku skozi odprtino največjo gnjat, ki je mahoma izginila v pohlepem žrelu.

Lisica se je hotela zdaj izmuzati iz hrama; toda volk se je razkoračil pred lino in ji prestrigel izhod, rekoč: "Strina, ali si že kdaj slišala, da bi bil volk sit le od ene same gnjati? Kjer je ena, tja spada pač tudi druga, da bo vsaj lepo na parel!"

Lisica je dobro poznala volka, kako je trdoglav in da si ne dá ničesar dopovedati. Bala se je pa tudi, da bi se zbudil krčmar in jo zasačil, ako bi se z volkom dolgo pregovarjala in prepirala. Porinila

je torej skozi lino še drugo gnjat. Tudi ta je izginila, kakor bi trenil, v volkov trebuh. A požeruh se še ni umaknil s poti, češ: "Kjer sta gnjati, tam morata biti vendar tudi plečeti!"

Lisici je prihajalo vroče od strahu, toda ugovarjati si ni upala. Kaj si je hotela? Vrgla je tudi plečeti volku, ki ju je bliskoma pohlastal. A nato je zopet resno zaklical: "Kjer je stegno, tam bodi tudi stopalo! Le brž mi pomeči še krače ven!"

Lisica je nemudoma storila, kakor je velel volk. Toda nenasitnemu požeruhu še ni bilo dovolj.

"Kjer so udje, pa bodi še trup!" je zabrenčal. Lisici so se zježile resine od samega strahu; brž je zmetala skozi lino rebra, hrbtišče in naposled celo žirovni boh. Tudi vse to je oblogoltni stradač posunil v svoj nikdar polni želodec.

Zvitorepka se je oddahnila, misleč, da jo bo zdaj volk pustil iz hrama. Toda, ko se je hotela izmuzniti skozi lino, se je volk zopet razkoračil in rekel: "Kamor je šel trup, tja naj gre tudi glava; aló, sém z njo!"

Zvitorepka je trepetala od silne razburjenosti; neznansko se je bala, da ju zaloti krčmar. A poleg bojznosti se je kuhala v njej jeza, silna jeza na požrešnega volka, ki mu je, z zobmi škrtaje, porinila še svinjsko glavo skozi lino. Šele zdaj, ko je izginil tudi zadnji kos v njegovem žrelu, se je umaknil Lakotnik od odprtine. Zvitorepka je zdaj bliskoma švignila ven ter se globoko oddahnila, ko se je čutila varno pod milim nebom.

Ko sta krenila proti domu, je besedičil volk: "Vesela bodi, strina, da se ti je tako dobro izteklo. Če bi ti bil zavalil debelo bruno pred lino, živ krst bi te ne rešil. Vidiš, strina, tega nisem storil, ker hočem, da si ostaneva dobra prijatelja!"

A lisica odvrne nato: "Res, dobro je, striček, da me nisi spravil hudemu krčmarju v roke; zakaj ako bi me bil ta zasačil, bi gotovo zazidal lino in ti bi se potem ob hudi zimi obrisal za drugega prašička, ki še visi v hramu!"

Zvitorepka je dobro vedela, da se bo volku vsled teh besed iznova zbudila želja po mesu.

In res, jedva se je bilo zmračilo, je volk že zagodrnjal: "Imam še nekaj malega opraviti v gozdu; lepočakaj me doma, strina, kmalu se vrnem!"

Lisica se je škodoželjno nasmehnila in se namrdnila: "Le pojdi, požeruh neumni! Ni spak, da bi je danes ne izkupil; saj krčmar je že gotovo opazil tatvino ter opreza za oglom!"

Zvitorepka se ni varala. Volk jo je mahnil naravnost proti novovaškemu krčmarju in se je ženatihoma veselil, kako bo izmaknil iz hrama tudi drugo svinjo. Brezskrbno je priplomastil pred lino in se jel plaziti v hram. Toda njegovo lomastenje so zaslišali psi; zagnali so se v tatinskega ponočnjaka in lajali, da je vse vkup letelo. Krčmar je prihitel s svojimi hlapci, in po volku so padale batine kakor toča. Tako neusmiljeno so ga premlatili, da jim je jedva ušel, tuleč tja v gozd.

"No, lepó si me zvodila zanos", je očital doma lisici; "hotel sem odnesti iz hrama tudi drugo svinjčeto, a spazili so me hlapci in mi prerahljali vse kosti. Uh, kako to boli in skeli!"

Lisica mu pa podrobi pod nos: "Prav se ti godi; boš vsaj drugikrat manj požrešen!"

Četrtega jutra sta Lakotnik in Zvitorepka zopet skupaj korakala tja po poljani. Nenadoma volk obstoji in zakriči na lisico: "Zvitorepka, kar hitro mi priskrbi kosilo, drugače požrem tebe s kostmi in kožo!"

"Nikar, striček, nikar; saj je tule v bližini kmetška hiša in v njej gospodinja, ki peče prav zdajle okusne gibanice. Eh, to bo kosilec, ki bi ne delalo sramote niti kraljevi mizi!"

Lisica se jebila priplazila k hiši in je skrbno iztikala po vseh kotih. Vohala in oprezovala je, dokler ni končno res izvohala skledo, navrhovatenno z lepo dišečimi, še toplimi gibanicami. Brž je izmaknila šest največjih kosov in jih odnesla volku.

"Evo ti kosila, stric!"

Lakotnik je hlastno pogoltnil dišeče gibanice, ki pa so silnemu snedežu zbudile le še večjo slast po okusni jedaci.

"Šment, kjer je bilo šest gibanic, tam jih je gotovo še več!" vzkligne in oddota naravnost pod okno, kjer so se hladile gibanice. S svojo silno šapo potegne z okna kar vso skledo, da se razleti na drobne kosce.

Gospodinja v kuhinji zasliši neznanski trušč in šklepetanje; prihi ti torej gledat, kaj se godi zunaj pod oknom. Ko zagleda volka, zažene krik in vik, da je bilo vse hipoma na nogah. Vse, kar leze in gre, je jelo zamahovati na volka; hlapci so ga mlatili z vilami, dekla ga je opletala z metliščem, gospodinja mu je strojila kožo z burklami, a otroci so, kukajoč izza vežnih vrat, kričali: "Le ga, le ga!" Medtem ko je skočil gospodar po sekuro, se je pa volku vendarle posrečilo, da jo je popihal v temno noč.

"Si me že zopet zvodila za nos!" se je hudoval doma na lisico; "kmetje so mi ogulili kožuh, da je groza in strah!"

Zvitorepka pa mu je odgovorila: "Sam si vsega kriv, striček! Zakaj si pa tako požrešen; ti si res pravi — lakotnik!"

VOLK V PASTI

Ko je solnce zatonilo za gore, je volku vsaj toliko odleglo od žgočih bolečin, da je mogel zopet misliti na jed in na svoj prazni želodec. "Kuma", reče torej Zvitorepki, "kuretine se mi je zahotelo; ne veš li za kakega petelinčka, ker v takih rečeh si ti pač iznajdljivejša in tanjšega nosu nego jaz."

Lisica, ki ni bila vajena tako prijaznih ogovorov od osornega strica, pravi sladkoustno: "Treba, da se malce s potrpljenjem namažeš, striček Lakotnik; sicer bi naju utegnili ljudje spaziti, ker se še ni storila trdna noč, kakor vidiš!"

"No dobro, pa še potrpiva eno urico!"

Toda minilo je jedva pičle pol ure, in volk je jel vnovič jadikovati: "Kuma, meni je želodec tako ovihnil na desno plat, da moram na vsak način naložiti protitežo v levi konec; brž mi priskrbi nekaj grizljajev!"

(Dalje sledi)

OD P R L S E M

Brusilnico

Priporočam se vsem našim Slovincem.

Brusim nože, škarje, britve, operacijsko orodje, lasne stroje i. t. d. Rojaki, obiščite me

Štefan Smodiš

Calle MANUEL ESTEVEZ 553
A V E L L A N E D A

VRATA DO ZAKONSKE SREČE

Svetovno znana norveška pisateljica Sigrid Undset, ki jo iz prevodov njenih spisov poznamo tudi pri nas, je že v zrelih letih prestopila iz protestantske vere in cerkve v katoliško. Že kot protestantinja je v svojih romanih z žarko lučjo in neustrašeno svetila v gnilobo modernih zakonov in s svojih še nekatoliških vidov reševala problem o — zakonski sreči. Toda šele, ko je preučila katoliški nauk o zakonu, spoznala vzvišenost katoliškega pojmovanja o njem, dobila v tem nauku vse, kar je iskala, se je umirilo njeno nihanje. Postala je katoličanka prav posebno zato, ker je videla prav v katoliškem nauku rešena vsa vprašanja, ki jih kopičita o zakonu um in srce.

Že tako veliko število modernih "nesrečnih" zakonov sili k razmišljanju: Odkod ti nesrečni zakoni? Odkod to, da je zakonski jarem pogosto in za mnoge težak? — Če stvar premislimo prav v globino, pa pride mo do spoznanja: Odtod, ker eden ali oba zakonea ne premagujeta nerednih samoljubnih nagnjenj, tako kakor to zahteva katoliški pojem o zakonu.

Brezverni moderni človek opravičuje svojo napačno miselnost često z izgovorom, da je krščanstvo v nasprotju z umom in vedo. Če pa hoče biti sam do sebe čisto iskren in resnicoljuben, mora sam pred seboj priznati: Ne zato, ker se krščanstvo ne ujema z umom in napredkom, ampak zato, ker je **sveto**, ker se ne mara odpuščati napuhu in počutnosti, ker se mi ne ljubi boriti se za njegove vzvišene cilje, zato ga ne maram. — Podobno z zakonom. Ne kakor da bi bil zakon, kakor ga oznanja katoliška Cerkev, posebno gledé zvestobe in nerazdružnosti, proti pameti, ampak zato napadajo ta katoliški zakon, ker je **svet**, ker si je treba zakonsko srečo zaslužiti z borbo proti lastnemu nerednemu samoljubju.

Tudi neki drugi ugovor tu nič ne velja, ugovor: "Katoliški nauk nam stavi zakon v tako idealno višino, da je človeškim močem nemogoče dvigniti se do te višine — torej katoliški nauk o zakonu ni uporaben." — Vrednost tega ugovora je prav tolikšna kakor vrednost ugovora: Katoliška vera nam stavi tako visoke cilje in naloge, da jih je človeški slabosti nemogoče doseči. — Na to odgovorimo: Ali je zdravi pameti mogoče misliti, da nam neskončno **modri** in neskončno **dobri** Bog ukaže nekaj, kar je za našo človeško naravo in slabost v **vsakem primeru** nemogoče? Vsaka zdrava pamet bo na to odgovorila, da je to nemogoče.

Da je pa za našo človeško slabost, ki nam jo more razložiti samo dejstvo izvirnega greha in njegovih posledic, to nemogoče **brez božje pomoči** — da, to je pa res! **Zato**, prav **zato** pa je prišel na svet Odrešenik ter nam v svojih resnicah in milostih dal toliko nadnaravnih moči, da moremo z njimi premagati vsako človeško slabost in se bližati čedalje bolj idealni vzvišenosti božjih zapovedi. To velja na splošno o vsem verskem življenju, velja pa tudi gledé zakona.

Res, da je zakon nerazdružen; res, da je zakon vrt, iz katerega naj zraste po božji volji čim več otrok; res, da je te otroke treba vzgajati v božje otroke; res, da je za vsakega kristjana in človeka obvezna Kristusova beseda: "Vsak, kdor gleda žensko, da jo poželi, je že prešuštvoval z njo v svojem srečju"; res, da so dolžnosti zakona težke — ali vzamite vse to zakonu, pa bo spolna strast udarila čez vse bregove, se ne brigala za milijone strtih sreč in za milijone nedolžnih, maliku Molohu žrtvovanih otrok: človek bo postal žival.

Ideal katoliškega zakona je tak, kakor ga zahtevata zdrava pamet in najsvetejša božja volja in zamisel. Res, da je ta ideal visok. Ali ne v vedi, nev umetnosti, ne pri ustvarjanju močnih držav, ne pri ustvarjanju

Z Dock Suda; na roditeljskem večeru.

blagonosnih socialnih razmer, ne pri pridobivanju bogastva, še pri pridobivanju vsakdanjega kruha ne — nikjer, prav nikjer se nič ne doseže brez dela, napora in samopremagovanja za čistost vesti, za posvečujočo božjo milost, za to, da se človek varuje prestopkov božjih zapovedi, greha, sploh za vsako dobrino — ali naj bo edino lep in srečen zakon tisto zlato jabolko, ki pade človeku v naročje, ne da bi bilo treba človeku za to kaj dela in samopremagovanja?

Kje pa dobi človek več pobude in več moči za samopremagovanje kot v katoliški Cerkvi? Tu imamo predvsem milosti iz **zakramenta** sv. zakona, tu nam teko tako bogati vsi drugi viri milosti, tu imamo neskaljeno in čisto Kristusovo resnico — samo **hoteti** je treba in rabiti ta sredstva, pa bo ponehalo vse zdihovalje o nesrečnih zakonih. O teh kričé predvsem značaji, ki se nočejo dati upodobiti po Kristusovih načelih. Gotovo — nebo zakonske sreče tu na zemlji ne more ostati vedno višnjevo in brez temnih oblakov, ali pravi kristjan prenese z močjo tegobo vseh zoprnosti, pa mu zopet zasiže višnjevo nebo in zlato sonce zakonske sreče. Kdor pa misli, da je zakon samo bogato obložena "miza - rihtaj - se"; kdor pozna le samogoltno, ne pa prave, dajajoče in požrtvovalne ljubezni — tak ne pozna življenja, tak bo sam vedno nesrečen in delal nesrečne vse, s katerimi ga bodo vezale družinske ali družabne vezi.

Zakonska sreča je torej cvet, ki poganja samo iz duševnega in duhovnega zdravja obeh zakoncev. To duhovno zdravje pa nudi nauk naše svete Cerkve o zakonu, zakrament zakona ter rast iz milosti in samopremagovanja. Stare legende so pripovedovale o jabolkih iz Jerihe ob Mrtvem morju: na pogled so bila ta jabolka prečudno zdrava in lepe barve, v notranjosti pa, če si vanje ugriznil, jih je bil sam pepel. "Reformirajte" zakon, ki je prišel iz božjih rok, kakor hočete: iz vseh vaših "reform" bodo zrasla samo — jabolka iz Jerihe!

ZOBJE TI NAGAJAJO?

Obrni se na našega prijatelja

Dr. ANDRES L. COPELLO

BRASIL 1057 v ponedeljek, sredo in petek od 3—8 ure.
RODRIGUEZ PEÑA 594 v torek, četrtek in soboto
od 2—8 ure.

POCENI IN SOLIDNO

Most pri Petanjcih zgrajen

SKRB BANOVIN ZA POVEZANOST PREKMURJA
Z OSTALO SLOVENIJO

Most čez Muro pri Petanjcih je že zgrajen. S tem je Prekmurje dobilo trdno cestno zvezo s Slovenijo, ki jo je dozdaj pogrešalo. Po 20 letih življenja v skupni državi je Prekmurje trdno povezano s slovenskim narodnim deblom in ustvarjena je najkrajša zveza z Mariborom.

Pred vojno so ves promet med Prekmurjem in Štajersko oskrbovali brodovi čez Muro. Tuji oblastniki so vneto skrbeli, da nebi z mostom zvezali bratov iste krvi to stran in onstran Mure. Zveza z brodovi pa je preveč odvisna od vremenskih prilik in je zato kaj nezanesljiva. Ko Mura naraste zlasti ob jesenskih in spomladanskih povodnjih, brod ne more voziti.

Po vojni so zgradili leseni most pri Veržaju, ki je bil dozdaj edina mostovna zveza Prekmurja s Slovenijo. Ceste, ki vodijo na ta most, paniso tako dobre, da bi vzdržale večji promet. Pred vojno se je ves promet stekal v Gornjo Radgono čez radgonski most, ki je ostal v Avstriji.

Lokalni činitelji so se zato vsa leta prizadevali za gradnjo mostu. Lani v jeseni je gradbeno podjetje "Slograd" iz Ljubljane pričelo z gradnjo mostu. Vso zimo so ob ugodnem vremenu in nizkem stanju vode kopali temelje za dva močna podporna stebra v sredini struge in betonirali temelje za glavni most in propuste v nasipu, po katerem bo vodila cesta na most.

Glavni most čez Muro je zdaj dograjen in zabetoniran. Dolg je 104 metre in sloni na dveh podpornih stebrih, katerih temelji segajo 8 metrov globoko. Pri gradnji temeljev so zabili v dno struge 8 metrov visoko železno zagatno steno, sestavljeno iz močnih Kruppovih železnih plošč. V tej globini so prišli po izkopu več plasti gramoza in mivke do trdno uležane gline, ki so jo morali razbijati s klini. Ta glina tvori trdno podlago opornim stebrom in je baje dno Panonskega morja, ki je oblivalo obronke Slovenskih goric pod Kapelo. Tako globoki temelji sopotrebni tudi zato, ker se bo po končani regulaciji dno struge poglobilo.

Zanimivo je bilo betoniranje velikega mostu. Pod-

jetje je za prevoz materiala po Muri zgradilo poseben brod in postavilo lastno električno centralo. Tako so mogli delati tudi ponoči in izkoristiti vsako uro lepega vremena. Betonirali so nepretrgano in končali delo v rekordnem času. S posebno pripravo so avtomatično nasipali betonsko mešanico na lesene modele in železno konstrukcijo. Most je 6.5 m visoko nad normalno gladino vode in stoji pravokotno na smer vode, 150 m više od petanjskega broda.

Zaradi mosta so morali premestiti tudi nad 1 km ceste in jo od Radene izpeljati po 3—4 m širokem nasipu do mosta. Ozemlje, po katerem gre nasip, je poplavno ozemlje reke Mure, ki ga zdaj nasip razdeli v pravokotni smeri in tvori preveliko oviro za odtok vode. Zato je v nasipu zgrajenih pet propustov, čez katere vodijo mostovi. Prvi most je takoj pod Petanjsko slatino čez staro strugo Mure. Dolg je 40 m, sloni na dveh podpornih stebrih in je veljal pol milijona. Tlakovan je z granitnimi kockami in služi zdaj za prevoz materiala pri gradnji nasipa, ki se pomika že k drugemu 25 m dolgemu mostu. Tudi tretji in četrti most, ki sta dolga samo po 10 m, sta že dograjena. Peti most je dolg 25 m in bo v kratkem dogotovljen.

Delo pri nasipu in propustih je pokazalo, da je treba z ozirom na uničujoče delovanje vode pri povodnjih spremeniti in izpopolniti zavarovalna dela pri propustih. Dno propustov in odtokov so tlakovali z debelimi betonskimi ploščami, ki so jih okrog zavarovali pred izpodjedanjem z zagatnimi stenami. Zdaj je tlakovane nad 10.000 kvadratnim metrov struge in je s tem podano trdno jamstvo, da voda ne bo mogla ogroziti nasipa in propustov, ker bo neovirano drsela ob gladkem betonu. Stroški gradnje petanjskega mosta in nasipa bodo znašali nad 6 milijonov dinarjev.

Za gradnjo nasipa bodo morali navoziti 25.000 kubičnih metrov materiala, ki ga dobivajo iz preseka, skozi katerega bo izpeljana nova cesta in iz poglobitve propustov. Več ko tri četrtine dela pri nasipu je že izvršena. Čeprav je rok za izvršitev del šele prihodnje leto v avgustu, je že dovršen del nasipa zgrajen in bo še pred zimo možen po njem prehod čez Muro. Treba pa je, da se zemlja v nasipu čez zimo usede in da se na spomlad opravijo vsa dela, ki jih bo zahtevalo tlakovanje in utrditev cestišča.

BOŽIČ IN NOVO LETO

Ne pozabite na vašo obitelj v starem kraju.

ZNANA BANKA, VAS STARI PRIJATELJ

Vam je na razpolago za dostavljanje Vašim hitro in točno denarno nakazilo brez kakih stroškov in s povratnim potrdilom prejemnika, s katerim se zamorete uveriti, da je bil Vaš nalog najhitreje in točno izvršen. Od tega je odvisno, da bo imela Vaša obitelj srečne praznike.

Jugoslovanski Oddelek

Banco Holandés Unido

PODRUŽNICA BUENOS AIRES

Centrala:
Bmé. MITRE 234
vogal 25 de Mayo.

Podružnica za Bs. Aires:
CORRIENTES 1900
vogal Rio Bamba.

Za Vaše prihranke v naši HRANILNICI plačamo obresti 4 krat letno.

**EDINA SLOVENSKA GOSTILNA
NA AVELLANEDI**

Dobre jedi — dobra pijača
dobra postrežba.

**RESTAURANT INTERNACIONAL
KARL TERPLAN**
Chacabuco 501, Avellaneda, FCS.

HOTEL IN RESTAVRACIJA

"PACIFICO"

ANTON BOJANOVIĆ
CHARCAS 767-9 Telef. 31-8783.
Modern hotel, zračne sobe, izvrstna
postrežba, hladna in gorka kopel.
Cena 3—5 \$ s penzionom.

Blizu Retira! V centru mesta!

FRANC KLAJNŠEK

v mestu Bs. Aires edini slovenski
konstruktor s firmo. Izdeluje načrte
in proračune za hiše in vse druge stav-
be, vodi vsa zidarska in stavbarska
dela, in daje firmo.
MARCOS SASTRE 4351
Bs. Aires. — U. T. 50—0277.
Villa Devoto